

ALGEMEEN RIJSARCHIEF EN RIJSARCHIEF IN DE PROVINCIEËN
ARCHIVES GÉNÉRALES DU ROYAUME ET ARCHIVES DE L'ÉTAT DANS LES PROVINCES

ARCHIEFBEHEERSPLANNEN EN SELECTIELIJSTEN
TABLEAUX DE GESTION ET TABLEAUX DE TRI

[X]

**ARCHIEF VAN
DE KONINKLIJKE STERRENWACHT VAN BELGIE**

ARCHIEFSELECTIELIJST

door

Glenn MAES

Brussel
2008

**ARCHIEF VAN
DE KONINKLIJKE STERRENWACHT VAN BELGIE
ARCHIEFSELECTIELIJST**

door

Glenn MAES

Brussel
2008

DANKWOORD

Allereerst gaat mijn dank uit naar dhr. Karel Velle, de Algemene Rijksarchivaris, en naar mevr. Rolande Depoortere, afdelingshoofd van afdeling 1: toezicht, advisering en coördinatie van verwerving en selectie, omdat zij mij deze opdracht toevertrouwden.

Mijn oprechte dank gaat uit naar dhr. Ronald Van der Linden, directeur van de Koninklijke Sterrenwacht van België, en naar mevr. Hilde Langenaken, medewerkster van de Dienst Wetenschappelijke Inlichtingen, voor de goede ontvangst en de omkadering van mijn opdracht in hun instelling. Ik dank ook alle wetenschappelijke, administratieve en technische medewerkers van de Sterrenwacht die mij informatie hebben verschaft voor het vrijmaken van hun kostbare tijd en hun medewerking aan dit project.

Tot slot richt ik nog een woord van dank aan mijn collega's Geert Leloup en Dirk Leyder.

Glenn Maes
januari 2008

INHOUDSTAFEL

DANKWOORD	5
INHOUDSTAFEL	7
LIJST VAN BRONNEN EN WERKEN	9
INLEIDING	11
HISTORISCH EN INSTITUTIONEEL KADER	13
1. Geschiedenis van de archiefvormer	13
2. De huidige bevoegdheden en activiteiten van de koninklijke sterrenwacht van belgie	17
ORGANIGRAMMEN	23
VORMING, BEHEER EN SELECTIE VAN ARCHIEVEN	31
1. Principes en basisbegrippen van de archivistiek	31
2. Analyse van de archiefvorming en archiefbeheer	32
3. Voorstelling van het concept selectie	35
SELECTIELIJST	39
1. Wat is een selectielijst?	39
2. In de tabel vermelde gegevens	39
3. Volgorde waarin de reeksen worden voorgesteld	40

LIJST VAN BRONNEN EN WERKEN

GEDRUKTE BRONNEN

Reglement Koninklijke Sterrenwacht van België en Koninklijk Meteorologisch Instituut. Belgisch Staatsblad 22 augustus 1913.

Ministerieel Besluit 31 juli 1913 (Belgisch Staatsblad 31 augustus 1913).

Koninklijk Besluit van 21 april 1965 (Belgisch Staatsblad 15 mei 1965).

Koninklijk Besluit van 1 februari 2000 (Belgisch Staatsblad 8 maart 2000).

Jaarverslag van de Koninklijke Sterrenwacht van België, 1940.

Jaarverslag van de Koninklijke Sterrenwacht van België, 1965.

DUCARME (B.). *Annual report for the year 2006 (ICET)*. Integrale tekst te downloaden op: <http://www.astro.oma.be/ICET/report/ICET06a.htm> (geraadpleegd op 28/08/2007).

Handleiding FORTRAN van de Katholieke Universiteit Nijmegen, te downloaden op: <http://www.hef.kun.nl/~pfk/teaching/fortran/ftn-01-01.html> (geraadpleegd op 5/10/2007)

WERKEN

BOUDREZ (F.). *Standaarden voor digitale archiefdocumenten*. Antwerpen, eDavid, 2005, 51 p.

CAMELBEECK (T.), VAN CAMP (M.). Histoire des stations sismiques belges. De la station “Solvay” au réseau national de surveillance sismique. in: *Ciel et Terre*, 120(6), 2004, p. 162-175.

COPPENS (H.). *Archiefterminologie (AT2). Nederlandse versie van de Terminologie archivistique aux Archives de l'Etat en Belgique (1994) aangevuld met lijsten van redactionele vormen, ontwikkelingsstadia en uiterlijke vormen uit Archiefterminologie (1990) en met verwijzing naar Archiefterminologie voor Vlaanderen en Nederland (2003)*. Brussel, Algemeen Rijksarchief, Miscellanea Archivistica Manuale, 49, 2004, 229 p.

DEN TEULING (A.J.M.). *Archiefterminologie voor Nederland en Vlaanderen*, 's Gravenhage, Stichting Archiefpublicaties, 2003, 170 p.

DEVOLDER (K.). *Archief van de FOD Justitie. Directoraat-Generaal Wetgeving, Rechten en Fundamentele Vrijheden*. Brussel, Algemeen Rijksarchief, 2007, p. 89 p.

ELKHADEM (H.), WELLENS-DE DONDER (L.). Adolphe Quetelet 1796-1874, in: *Astronomisch Bulletin*, 1996(1), p. 17-27.

LAUREYS (V.). Voor een geïntegreerde archivistiek. De bewaar- en vernietigingslijst, in: *Bibliotheek-en archiefgids*. 1993(69), 2, p. 79-87.

PÂQUET (P.). Tweehonderdste verjaardag van de geboorte van Adolphe Quetelet, stichter van de Sterrenwacht van Brussel, in: *Astronomisch Bulletin*, 1996(1), p. 3-16.

TYSSEN (M.). *Evolution d'une institution scientifique*, Luik, Onuitgegeven licentiaatsverhandeling, 1993.

VAN DER CRUYSSSEN(C.). *Het ministerie van onderwijs en cultuur (1878-1884; 1907-1991). Deel III: Repertoria van de wetenschappelijke instellingen van de Staat, van de academies en van de domeinen van Gaasbeek en Mariemont*. Brussel, Algemeen Rijksarchief en Rijksarchief in de Provinciën, 1996, 46 p.

VERHAS (P.). *Histoire d'une république scientifique, L'Observatoire Royal de Belgique*, 2007, Onuitgegeven Studie.

WEBSITES

<http://en.wikipedia.org/wiki/GNSS> (geraadpleegd op 07/12/2007).

<http://naif.jpl.nasa.gov/naif/> (geraadpleegd op 9/10/2007).

<http://sidc.oma.be/> (geraadpleegd op 23/12/2007).

<http://www.asciitable.com/> (geraadpleegd op 20/01/2008).

<http://www.astro.oma.be/ICET/> (geraadpleegd op 08/02/2008).

<http://www.planetarium.be> (geraadpleegd op 20/09/2009).

http://www.ster.kuleuven.ac.be/research/asteroseism//index_en.html
(geraadpleegd op 27/01/2008).

<http://www.sterrenkunde.nl/index/encyclopedie/ccdcamera.html>,
(geraadpleegd op 06/02/2008).

<http://www.sterrenwacht.be> (geraadpleegd op 10/12/2007)

<http://www.sterrenwacht.be/NL/info/geschied.php> (geraadpleegd op 13/01/2007).

Adolphe Quetelet, stichter van de Sterrenwacht en grondlegger van de statistiek:
http://www.statbel.fgov.be/info/quetelet_nl.asp#1 (geraadpleegd op 10/07/2007).

INLEIDING

1. De context van de publicatie

Het Algemeen Rijksarchief en Rijksarchief in de Provinciën is één van de tien federale wetenschappelijke instellingen. Het Algemeen Rijksarchief heeft vijf hoofdtaken: toezicht op archieven van openbare instellingen, bewaring van archieven van openbare instelling, het toegankelijk maken van deze archieven bij het grote publiek, de archieven valoriseren o.a. door middel van tentoonstellingen en tot slot het uitvoeren van wetenschappelijk onderzoek. De archiefwet van 24 juni 1955 (artikels 5 en 6) en het koninklijk besluit van 12 december 1957 verlenen de Algemeen Rijksarchivaris en diens gemachtigden de bevoegdheid om toezicht uit te oefenen op de bewaring van de archieven van alle hoven en rechtbanken en van alle openbare besturen en instellingen. Bovendien mag geen enkel door een overheid opgemaakt of ontvangen archiefstuk vernietigd worden zonder uitdrukkelijke voorafgaandelijke toestemming van de Algemeen Rijksarchivaris.

De afdeling "Toezicht, advisering en coördinatie van verwerving en selectie" plant en coördineert in nauwe samenwerking met de Algemeen Rijksarchivaris, met de verschillende departementen van het Rijksarchief en met de afdeling ICT, op nationaal niveau de inspectiebezoeken van het Rijksarchief. Zij bepaalt ook het beleid inzake het toezicht op en de selectie van de overheidsarchieven met het oog op de blijvende bewaring van die documenten die een historisch belang hebben of een juridische waarde bezitten en bijgevolg niet vernietigd mogen worden. Zo worden er archiefselectielijsten opgesteld die na goedkeuring door de Algemeen Rijksarchivaris op het internet gepubliceerd zullen worden.

Naast het toezicht op het archiefbeheer van de Belgische overheidsarchieven, biedt de afdeling ook inhoudelijke ondersteuning aan die administraties die het beheer van hun documenten willen verbeteren door adviezen, werkinstrumenten en specifieke vormingsactiviteiten aan te bieden, die duidelijk gericht zijn op praktische oplossingen.

2. Het verloop van de operatie

De Koninklijke Sterrenwacht van België nam eind juni 2007 contact op met het Algemeen Rijksarchief. Na een presentatie, waarin de basisconcepten en –begrippen van de archivaliek werden uitgelegd, werden enquêteformulieren aan de verschillende contactpersonen bezorgd. Deze schriftelijke enquêtes werden gevolgd door een reeks bezoeken ter plaatse. De systematische bezoeken bestreken de periode van 7 augustus tot 5 december 2007. De laatste bezoeken waren gewijd aan de identificatie van de archieven die, in wanorde en zonder enige toegang of inventaris, in een kelder opgeslagen zijn.

Het resultaat van deze operatie is een archiefselectielijst. Een *selectielijst* is een “*systematisch geordende lijst waarin een opsomming wordt gegeven van de categorieën archiefbescheiden die door één of meer gelijksoortige archiefvormers werden gevormd, met vermelding van hun bewaartermijn en hun definitieve bestemming*”¹. Het is een systematisch geordende lijst d.w.z. dat alle archiefbescheiden op zulke wijze worden opgesomd dat de samenhang tussen de series duidelijk wordt. De selectielijst beoogt een nuttig instrument voor het archiefbeheer van de Sterrenwacht te zijn. Heel veel administraties weten niet zelf welke documenten waar

¹ Definitie nr. 71 in COPPENS (H.), *Archiefterminologie (AT2). Nederlandse versie van de Terminologie archivistique aux Archives de l'Etat en Belgique (1994) aangevuld met lijsten van redactionele vormen, ontwikkelingsstadia en uiterlijke vormen uit Archiefterminologie (1990) en met verwijzing naar Archiefterminologie voor Vlaanderen en Nederland (2003)*, Brussel, Algemeen Rijksarchief, Miscellanea Archivistica Manuale, 49, 2004, p. 41.

worden bewaard met als gevolg dat dezelfde documenten vaak op verschillende plaatsen worden bewaard. De dubbels van die documenten kosten immers enkel plaats. Deze selectielijst geeft een overzicht van de gevormde documenten en van de dienst waar ze bewaard worden en hij kan dus helpen een dubbel klassement te vermijden.

HISTORISCH EN INSTITUTIONEEL KADER

1. Geschiedenis van de archiefvormer

Dit deel zal een korte schets geven van de historie van de Koninklijke Sterrenwacht van België, waarin vooral zal gefocust worden op de structuur van de instelling. De auteur beroept zich hiervoor op twee basiswerken. Een licentiaatsverhandeling van Matthias Tyssen waarin de structuur van de Koninklijke Sterrenwacht tot 1913 werd bestudeerd en een recent, nog niet uitgegeven, werk van de hand van amateur-astronoom Pierre Verhas over de geschiedenis van de Sterrenwacht. De informatie uit deze werken werd aangevuld met informatie uit Koninklijke Besluiten die de structuur en de werking van de Sterrenwacht rechtstreeks of onrechtstreeks regelen. Het is geenszins de bedoeling om te verzanden in een waslijst van feiten uit de wetenschapsgeschiedenis. Daarvoor bestaan er reeds andere zeer degelijke overzichtswerken. Met deze korte historische schets willen we een context geven die zal helpen de selectielijst beter te begrijpen.

De stichting van de Sterrenwacht

De stichter, van wat later de Koninklijke Sterrenwacht van België zou worden, is de wiskundige, statisticus en astronoom Adolphe Quetelet (1796-1874). In 1820 werd hij benoemd in de Koninklijke Academie van Brussel². In 1823 promoveerde hij aan de nieuwe Universiteit van Gent (opgericht in 1817) op een doctoraatsthesis met als titel: "*Dissertatio mathematica de quibusdam locis geometricis, nec non de curva focali*"³. Dit werk behandelt de eigenschappen van de brandpuntsafstand en lag aan de basis van heel wat wetenschappelijk onderzoek⁴.

Vanuit zijn interesse in wiskunde en astronomie, vatte Quetelet het idee op om een sterrenwacht op te richten. Hij nam hiervoor contact op met de Nederlandse minister van onderwijs Anton Reinhard Falck. De minister was voor het idee gewonnen en gaf Quetelet de toestemming om een stage te volbrengen aan de Sterrenwacht in Parijs. Dankzij het rapport dat Quetelet hierover schreef, liep ook de Academie voor Wetenschappen warm voor het idee. Zij stelde het rapport voor aan koning Willem I die op 8 juni 1826 het Koninklijk Besluit ondertekende waarin de sterrenwacht in Brussel werd opgericht. In 1827 begonnen de bouwwerken aan de sterrenwacht in de omgeving van de Schaarbeekse Poort (Sint-Joost-ten-Node). Door politieke en financiële problemen en de Belgische Revolutie kon de sterrenwacht niet onmiddellijk van start gaan. Adolphe Quetelet nam zijn intrek in de gebouwen van de sterrenwacht reeds in het begin van 1832⁵. In 1834 waren de gebouwen van de Sterrenwacht eindelijk volledig klaar⁶.

In de beginperiode had de jonge sterrenwacht van Brussel het niet makkelijk om het hoofd boven water te houden. Hoewel Quetelet in 1830 door de Voorlopige Regering werd bevestigd in zijn functie als directeur van de sterrenwacht van Brussel⁷, moest hij zelf voor de financiering instaan. Die inkomsten haalde hij onder meer uit zijn werk bij het Museum voor Kunst en Industrie, uit zijn lidmaatschap van de Academie voor Wetenschappen en uit zijn

² ELKHADEM (H.), WELLENS-DE DONDER (L.), Adolphe Quetelet 1796-1874, in: *Astronomisch Bulletin*, 1996(1), p. 18.

³ PÂQUET (P.). Tweehonderdste verjaardag van de geboorte van Adolphe Quetelet, stichter van de Sterrenwacht van Brussel, in: *Astronomisch Bulletin*, 1996(1), p. 4; Quételet, grondlegger van de moderne statistiek: http://www.statbel.fgov.be/info/quetelet_nl.asp#1 (geraadpleegd op 10/07/07).

⁴ http://www.statbel.fgov.be/info/quetelet_nl.asp#1 (geraadpleegd op 22/01/2007).

⁵ VERHAS (P.), *Histoire d'une république scientifique, L'Observatoire Royal de Belgique*, 2007, Onuitgegeven Studie, p. 32.

⁶ <http://www.sterrenwacht.be/NL/info/geschied.php> (geraadpleegd op 18/07/2007).

⁷ <http://www.sterrenwacht.be/NL/info/geschied.php> (geraadpleegd op 13/01/07).

bekendheid en invloed in de wetenschappelijke wereld⁸. In 1834 stemde het Parlement toe de nodige fondsen voor instrumenten voor de sterrenwacht vrij te maken, maar het was onmogelijk om de instrumenten te installeren omdat het lokaal nog niet klaar was⁹.

De evolutie in de structuur van de Sterrenwacht

Vóór 1839 was er geen intern reglement. De administratieve taken waren nog niet verdeeld en Quetelet stond zelf in voor het personeelsbeheer. Op 4 maart 1839 vaardigde koning Leopold I bij Koninklijk Besluit het eerste organiek reglement van de sterrenwacht van Brussel uit. Dit Koninklijk Besluit geeft de sterrenwacht eveneens haar eerste officiële benaming (Sterrenwacht van Brussel). Hoewel een groot deel van dit reglement gebaseerd was op de tekst van het rapport van Quetelet uit 1824¹⁰, was Quetelet niet helemaal gelukkig met dit reglement. Het reglement was gebaseerd op een compromis en ging er van uit dat de medewerkers van de Sterrenwacht werknemers van de staat waren en stelde Quetelet onder voogdij van de minister van Binnenlandse Zaken¹¹.

Maar Quetelet was van mening dat hij in de eerste plaats een wetenschapper was en dat wetenschap moest voorgaan op administratief werk. Hij was dus niet van plan zich veel met administratie in te laten, zoals de heren van de staat van hem verwachtten¹². Op 24 mei 1841 werd een nieuw Koninklijk Besluit uitgevaardigd, waarin de Koning bij wijze van toegeving deels het personeelstekort oploste. Quetelet durfde toch ook weer niet te ver gaan in zijn vragen aan de staat omdat hij de staat niet tegen zich in het harnas wilde jagen met als resultaat dat de medewerkers van de Sterrenwacht onderbetaald bleven¹³.

In 1874 werd Adolphe Quetelet opgevolgd door zijn zoon Ernest. Zijn directoraat was echter van zeer korte duur. Na twee jaar, in 1876, werd hij opzij gezet omdat hij niet de invloed had in de wetenschappelijke wereld die zijn vader had¹⁴. Nadat Liagre bedankte voor de eer, werd aan Jean-Charles Houzeau gevraagd om deze taak op zich te nemen. Hij was echter niet bij alle machthebbers even geliefd omdat hij in het verleden al in opspraak gekomen was door zijn republikeinse sympathieën¹⁵. Jean-Charles Houzeau drukte een grote stempel op de Sterrenwacht en op wat later het Koninklijk Meteorologisch Instituut (KMI) zou worden. Hij zag in, dat de gebouwen aan de kruidtuin te klein werden en dat er teveel lichthinder was en kocht de gronden aan op het (toen nog) platteland te Ukkel. Houzeau heeft ook de eerste plannen van de huidige gebouwen getekend (deze plannen zijn nog steeds in het bezit van zijn nazaten). Hij was van mening dat het onderzoek te divers was voor één instelling¹⁶. Een idee dat aan de basis lag van de splitsing van de instelling in 1913¹⁷. Onder Houzeau bestond de sterrenwacht uit twee grote afdelingen. De dienst astronomie onder leiding van Ernest Quetelet en de dienst meteorologie onder leiding van C. Hooreman¹⁸. België was het enige land waar meteorologie en astronomie nog onder hetzelfde dak huisden. In het buitenland gebeurde die splitsing reeds vroeger¹⁹.

Vóór 1886 waren er geen echte onderverdelingen tussen wetenschappelijke diensten, de scheiding tussen meteorologie en astronomie uitgezonderd. Met het Koninklijk Besluit van 31 maart 1886 werden vier nieuwe diensten gecreëerd. De nieuwe diensten werden

⁸ TYSEN (M.), *Evolution d'une institution scientifique*, Luik, Onuitgegeven licentiaatsverhandeling, 1993, p.18.

⁹ VERHAS (P.), *op.cit.*, p. 33.

¹⁰ TYSEN (M.), *op.cit.*, p.20.

¹¹ VERHAS (P.), *op.cit.*, p. 45

¹² TYSEN (M.), *op.cit.*, p. 31.

¹³ TYSEN (M.), *op.cit.*, p. 32.

¹⁴ TYSEN (M.), *op.cit.*, p. 33.

¹⁵ TYSEN (M.), *op.cit.*, p. 29.

¹⁶ TYSEN (M.), *op.cit.*, p. 36.

¹⁷ VERHAS (P.), *op.cit.*, p. 144.

¹⁸ TYSEN (M.), *op.cit.*, p. 39-40.

¹⁹ <http://www.sterrenwacht.be/NL/info/geschied.php> (geraadpleegd op 11/04/2008).

“astronomie de position”, “astronomie physique”, “fysica van de aarde (physique de globe) en meteorologie”²⁰.

In 1898 werd de functie van de directeur van de Sterrenwacht afgeschaft en vervangen door twee wetenschappelijke directeurs (één voor de astronomie en één voor de meteorologie), waardoor de splitsing van de instelling naderbij kwam²¹.

In 1891 verhuisde de Sterrenwacht van Brussel van de Schaarbeekse Poort in Sint-Joost-ten-Node naar Ukkel en werd de Sterrenwacht van Brussel omgedoopt tot Koninklijke Sterrenwacht van België.

Het Koninklijk Besluit van 1899 stelde voor het eerst een wetenschapper als bibliothecaris aan. Onder Quételet was er wel een administratieve kracht die zich met de bibliotheek en het Wetenschappelijk Museum bezighield²².

Op het einde van 1898 werd onder impuls van Eugène Lagrange de eerste seismometer in gebruik genomen op de Sterrenwacht²³. In 1904 stelde Ernest Solvay voor om de geofysische kelder aan de staat te schenken, waardoor de seismologische dienst dan officieel werd opgericht²⁴. Georges Lecointe (directeur van 1900 tot 1925) richtte in 1905 een nieuw Uurbureau op²⁵ dat zich bezighield met het bepalen van de juiste tijd en in 1907 werd de nieuwe dienst van de Hemelkaart opgericht²⁶.

Met het Koninklijk Besluit van 31 juli 1913²⁷ werd de splitsing van de sterrenwacht definitief. De meteorologische dienst werd omgevormd tot Koninklijk Meteorologisch Instituut (KMI) en werd een onafhankelijke instelling. De nieuwe instelling legde zich toe op meteorologie, klimatologie, wetenschappen rond magnetische aarde en atmosferische elektriciteit²⁸. De (nieuwe) sterrenwacht ging zich bezighouden met astrofysica, geodesie, gravimetrie en radioastronomie. De zonnephysica was op dat moment nog geen officieel onderzoeksveld van de Sterrenwacht. In 1910 vond directeur Georges Lecointe dat zonnephysica niet tot het takenpakket van de Sterrenwacht behoorde. Als argument haalde hij aan dat dit soort onderzoek al door andere instellingen werd gedaan en bovendien vond hij dat de Sterrenwacht zich met “meer wetenschappelijke” zaken moest bezighouden²⁹. Tijdens de Eerste wereldoorlog gingen de waarnemingen en metingen van de zonnephysica in het geheim verder. In 1940 werd op initiatief van Gaston Coutrez de dienst Zonnephysica officieel opgericht³⁰. Voor 1940 maakte de afdeling Zonnephysica nog deel uit van Radioastronomie³¹.

Voor 1965 was het statuut van de wetenschappelijke instellingen van de staat bijna niet geregeld door wetten en koninklijke besluiten. De eerste echte regeling van het statuut van wetenschappelijke instellingen zal gebeuren door middel van het Koninklijk Besluit van 20 april 1965 waarin onder andere de taken van een wetenschappelijke instelling worden

²⁰ TYSEN (M.), *op. Cit.*, p. 50-51.

²¹ VERHAS (P.), *op.cit.*, p. 144.

²² TYSEN (M.), *op.cit.*, p. 65.

²³ CAMELBEECK (T.), VAN CAMP (M.), Histoire des stations sismiques belges, De la station “Solvay” au réseau national de surveillance sismique, in: *Ciel et Terre*, 120(6), 2004, p. 165.

²⁴ CAMELBEECK (T.), VAN CAMP (M.), *op. cit.*, 120(6), 2004, p. 166.

²⁵ Monografie over de Koninklijke Sterrenwacht van België, in *Archives,économiques sociales*

²⁶ Brochure: De Koninklijke Sterrenwacht van België, Brussel, Koninklijke Sterrenwacht van België, 1978, p. 5.

²⁷ Belgisch Staatsblad 22 augustus 1913.

²⁸ Reglement Koninklijke Sterrenwacht van België en Koninklijk Meteorologisch Instituut. Belgisch Staatsblad 22 augustus 1913, Hoofdstuk VII.

²⁹ VERHAS (P.), *op.cit.*, p. 163. Citaat Lecointe: “nous avons décidé qu’à partir de 1909, ces statistiques ne figuraient plus au programme de nos travaux”, uit: VERHAS (P.), *op.cit.*, p. 163.

³⁰ VERHAS (P.), *op.cit.*, p. 163.

³¹ Jaarverslag van de Koninklijke Sterrenwacht van België, 1940.

vastgelegd³². Vanaf dan bestonden de wetenschappelijke instellingen van de staat uit departementen die onderverdeeld waren in afdelingen³³.

Het organigram dat werd ingevoerd in 1965 legde de basis voor de organisatie van de Sterrenwacht van vandaag. In 1965 telde de Koninklijke Sterrenwacht van België vier wetenschappelijke departementen en drie ondersteunende diensten. De vier wetenschappelijke departementen werden ingedeeld volgens het wetenschappelijke veld waarin ze actief waren. Het eerste departement groepeerde de onderzoekers die zich bezighielden met plaatsbepalende sterrenkunde, het tweede departement hield zich bezig met de astrometrie en dynamica van de Hemellichamen, het derde departement spitste zich toe op de astrofysica terwijl het laatste departement de zonnefysica voor zijn rekening nam. Als u het organigram van 1965 vergelijkt met dat van vandaag (zie: taken en bevoegdheden van de Koninklijke Sterrenwacht van België op p. 17 en het huidige organigram op p. 29) dan kan u vaststellen dat de huidige grote departementen nog altijd ongeveer op deze manier worden gegroepeerd.

De commissie van de Sterrenwacht

In 1874 werd een nieuwe commissie van de sterrenwacht opgericht die als doel had de structuur van de Sterrenwacht te wijzigen en de vernieuwing van de Sterrenwacht voor te bereiden³⁴. De commissie plaatste toenmalig directeur Ernest Quetelet onder voogdij van de regering. Ze besliste in 1874 bijvoorbeeld om nieuwe instrumenten aan te kopen en de positie van de wetenschappers te verbeteren. In 1899 nam deze commissie het wetenschappelijk toezicht over de Sterrenwacht op zich. In 1913 werd de Commissie opgeheven.

De beheerder-opziener

Het Koninklijk Besluit van 1898 stelde een beheerder-opziener aan die vanaf dan in naam van de regering toezicht moest houden op werkzaamheden van de Sterrenwacht. Hij boette echter snel aan macht in. Het Koninklijk Besluit van 3 juni 1899 bepaalde dat de beheerder-opziener nog enkel een raadgevende stem had in het comité van de Sterrenwacht³⁵.

Door het Koninklijk Besluit van 13 juli 1913 werd de macht van de toezienhoudende beheerder-opziener nog meer ingeperkt. Hij behield enkel nog toezicht over de administratie en niet meer over de wetenschappelijke personeelsleden. Na het vertrek van beheerder-opziener Eduard Goedseels werd er geen nieuwe beheerder-opziener meer aangesteld³⁶. Wanneer we in dit werk spreken over de functie van beheerder-opziener doelen we altijd op deze functie. Deze functie mag echter niet verward worden met de huidige functie van beheerder op de Sterrenwacht, die o.a. het hoofd is van de boekhouding is en die ook een oogje in het zeil houdt over de gebouwen (als een conciërge).

De oprichting van de “Space Pole” en de samenwerking tussen de verschillende instellingen

Vandaag werken de Koninklijke Sterrenwacht, het Koninklijk Meteorologisch Instituut en de het Belgisch Instituut voor Ruimte-Aëronomie, die alle drie op het plateau van Ukkel gevestigd zijn, nauw samen. Zij vormen samen de pool “Ruimte” van de wetenschappelijke instellingen³⁷. Ze organiseren een gemeenschappelijke opendeurdag, het restaurant van het KMI staat ook open voor personeelsleden van de Koninklijke Sterrenwacht van België en het

³² VAN DER CRUYSSSEN(C.), *Het ministerie van onderwijs en cultuur (1878-1884; 1907-1991). Deel III: Repertoria van de wetenschappelijke instellingen van de Staat, van de academies en van de domeinen van Gaasbeek en Mariemont*, 1996, Brussel, Algemeen Rijksarchief en Rijksarchief in de Provinciën, p. 10-11.

³³ Artikel 1, KB 21 april 1965 (Belgisch Staatsblad 15 mei 1965)

³⁴ TYSSSEN (M.), *op.cit.*, p. 33.

³⁵ TYSSSEN (M.), *op.cit.*, p. 72.

³⁶ TYSSSEN (M.), *op.cit.*, p. 81.

³⁷ Artikel 3, KB 1 februari 2000 (Belgisch Staatsblad 8 maart 2000)

Belgisch Instituut voor Ruimte-Aëronomie en ze werken voor bepaalde taken op administratief (boekhouding) en technisch (vb: telefooncentrale, computernetwerk, energievoorziening) vlak nauw samen. Als de drie instellingen samenwerken gebruiken ze de naam “Space Pole”.

2. De huidige bevoegdheden en activiteiten van de koninklijke sterrenwacht van België

De Koninklijke Sterrenwacht van België is een federale wetenschappelijke instelling en ressorteert onder de Programmatorische Overheidsdienst (POD) Wetenschapsbeleid. Net als voor de andere federale wetenschappelijke instellingen het geval is, worden haar werking en haar activiteiten bepaald door het Koninklijk Besluit van 20 april 1965³⁸.

Naargelang de eigen behoeften, kunnen de federale wetenschappelijke instellingen naast de departementen ook ondersteunde diensten oprichten³⁹.

De verschillende diensten van de Sterrenwacht kunnen worden opgedeeld in drie verschillende groepen: wetenschappelijk onderzoek, educatieve diensten en ondersteunende diensten.

Het aan de Koninklijke Sterrenwacht verrichte onderzoek kunnen we grosso modo indelen in drie velden: aarde, sterren en zon. Ze verzamelt gegevens over deze velden; voert zelf, zowel met eigen instrumenten als instrumenten van andere sterrenkundige organisaties, metingen uit en zet deze metingen vervolgens om in wetenschappelijke publicaties. De Koninklijke Sterrenwacht is lid van een aantal belangrijke internationale wetenschappelijke organisaties, waarvan we de belangrijkste verder in dit hoofdstuk bespreken bij de desbetreffende wetenschappelijke diensten. Het is belangrijk te weten dat er constant wordt samengewerkt met andere wetenschappers wereldwijd. De Sterrenwacht valoriseert haar wetenschappelijk onderzoek op wetenschappelijk niveau (niet vulgariserend) door de organisatie van lezingen en workshops en door deelname aan externe colloquia en workshops. De Sterrenwacht stelt haar wetenschappelijke kennis ter beschikking van het publiek door middel van tentoonstellingen en voorstellingen (waarvoor voornamelijk het Planetarium verantwoordelijk is, zie p. 20-21), groepsrondleidingen en opendeurdagen. Elke belangstellende (particulier of bedrijf) kan een vraag richten aan de Sterrenwacht.

Tot slot geeft de Sterrenwacht informatie die verschillende instellingen van België nodig hebben bij het uitoefenen van hun job. Voorbeelden hiervan zijn: het Rampenfonds (zie p. 18) en justitie en politie (zie p. 20).

De wetenschappelijke diensten:

Het Departement I: “Referentiesystemen en Geodynamica” spitst zich vooral toe op het wetenschappelijk onderzoek over de aarde in de ruime zin.

In dit departement is de grens tussen de afdelingen het striktst afgebakend van alle departementen. Soms gaat men zelfs nog een stap verder en ontstaan er binnen de afdelingen een soort (niet-officieel erkende) subafdelingen per project. Elk project heeft een projectleider. Die projectleider hoeft geen hogere graad te hebben dan een andere projectmedewerker, maar hij/zij bekleedt een tijdelijke leidinggevende functie voor de duur van het project. Sommige wetenschappers maken deel uit van meer dan één project en kunnen bij het ene project als projectleider optreden terwijl ze bij het andere project als projectmedewerker fungeren⁴⁰.

³⁸ KB 20 april 1965 (Belgisch Staatsblad 15 mei 1965)

³⁹ KB 20 april 1965 (Belgisch Staatsblad 15 mei 1965), art. 4.

⁴⁰ Zie de websites van de verschillende projecten, gegroepeerd op www.sterrenwacht.be (geraadpleegd op 10/12/2007).

De afdeling 1: Tijd, aardrotatie en ruimtegeodesie is verdeeld in verschillende projecten in de verschillende onderzoeksvelden waarmee deze afdeling zich bezighoudt.

Het onderzoeksproject tijd onderhoudt de vijf atoomklokken die de Koninklijke Sterrenwacht in bezit heeft en staat in voor de exacte tijdsbepaling in België.

Het grootste doel van dit project is het ontwikkelen van een eigen tijdsschaal (UTC(ORB)), deze te vestigen als de officiële wettelijke tijd in België⁴¹ en te incorporeren in de internationale modellen.

Het project GNSS doet fundamenteel onderzoek naar Global Network Satellite Systems (GNSS). GNSS is de algemene term voor satellietssystemen die op autonome wijze aan positiebepaling doen op basis van satellieten⁴². De meest bekende toepassing van GNSS is GPS (Global Positioning System)⁴³. GPS is het van oorsprong Amerikaanse GNSS-systeem. De Europese “tegenhanger” van GPS heet GALILEO, de Russische heet GLONASS.

Het hoofddoel van dit project is het integreren van België in de internationale referentienetwerken die gebaseerd zijn op GNSS⁴⁴. De referentiegegevens van de Sterrenwacht zijn afkomstig van een netwerk van GPS-stations verspreid over heel België. Een tweede belangrijke taak van deze projectgroep is het uitbouwen van referentiesystemen voor GNSS. De leden van het project verzekeren het permanente beheer en het onderhoud van het EUREF Permanent Network (EPN). Het EUREF Permanent Network bestaat uit meer dan 180 stations verdeeld over meer dan dertig landen⁴⁵.

Deze projectgroep stelt gegevens ter beschikking van internationale ruimtelijke referentiesystemen. Hiervoor worden de posities van een netwerk van vijftien netwerken berekend⁴⁶.

Deze projectgroep berekent de vervormingen (deformaties) van de aardkorst⁴⁷. Deze vervorming wordt bepaald door regelmatig de positie van permanente GPS-stations te berekenen en met elkaar te vergelijken⁴⁸.

Door het project “aardrotatie” beoogt men een beter begrip te krijgen van de aardrotatie en variaties in de oriëntatie van de aarde. De mensen die in dit project meewerken, bestuderen de fysische eigenschappen van de binnenkant van de aarde⁴⁹. De teamleden van dit project werken mee aan de verbetering van de analytische en numerieke modellen over de aardrotatie.

Het project geodesie en fysica van de aardse planeten bestudeert de vervorming en de structuur van het binnenste van de aardse planeten. De onderzoekers van deze groep onderzoeken de geodesie van Mars, Mercurius, Venus en de Aarde. Voor Mars worden de data van Mars Express verwerkt voor verder onderzoek met als doel accurate zwaartekrachtmappen te maken van het oppervlak van Mars. De structuur van de korst en van de lithosfeer alsook naar de interne structuur van Mars wordt bestudeerd. Hiervoor werd door deze groep een methode ontwikkeld die toelaat om van de inversie van geofysische data de interne structuur en samenstelling van Mars af te leiden. De onderzoeksgroep wil meer te weten te komen over de fysische status en de grootte van de kern van Mercurius⁵⁰ en maakt modellen van de interne structuur en de natuurlijke manen van de aardse planeten⁵¹. Zoals de Sterrenwacht deelneemt aan Mars Express, neemt ze ook deel aan Venus Express.

⁴¹ Jaarverslag Sterrenwacht 2005, p. 13.

⁴² <http://en.wikipedia.org/wiki/GNSS> (geraadpleegd op 07/12/2007).

⁴³ <http://en.wikipedia.org/wiki/GNSS> (geraadpleegd op 07/12/2007)

⁴⁴ Jaarverslag Sterrenwacht 2005, p. 7.

⁴⁵ <http://www.epncb.oma.be/trackingnetwork/siteinfo.php> (geraadpleegd op 07/12/2007)

⁴⁶ Jaarverslag Sterrenwacht 2005, p. 16-17.

⁴⁷ Jaarverslag Sterrenwacht 2005, p. 17.

⁴⁸ Jaarverslag Sterrenwacht 2005, p. 17.

⁴⁹ Jaarverslag Sterrenwacht 2005, p. 9.

⁵⁰ Jaarverslag Sterrenwacht 2005, p. 37.

⁵¹ Jaarverslag Sterrenwacht 2005, p. 37.

Afdeling 2: Seismologie doet onderzoek naar alles wat te maken heeft met aardbevingen (seismologie en paleoseismologie). De afdeling beheert de verschillende seismische stations in België en het Groot-Hertogdom Luxemburg. Elke seismische activiteit in België wordt geregistreerd en de dienst vergelijkt constant de waargenomen metingen. Als er een abnormale seismische activiteit wordt waargenomen, dan verstuurt de afdeling Seismologie enquêtes naar de desbetreffende gemeenten, die sinds 1932 verplicht zijn om deze enquêtes in te vullen. Daarnaast kan iedere particulier vrijwillig aardbevingen rapporteren. Bij grote aardbevingen is de afdeling seismologie de spreekbuis naar de media en de bevolking. Indien de situatie en de omvang van de aardbeving het vereist rapporteert de afdeling aan de FOD Binnenlandse Zaken, die dan zal beslissen of de aardbeving al dan niet als ramp erkend wordt.

In theorie heeft afdeling 3 “Gravimetrie en Aardgetijden” nooit als zelfstandige afdeling bestaan, in de zin dat er geen officieel diensthoofd is aangesteld. Officieel valt deze afdeling onder hetzelfde diensthoofd als de afdeling Seismologie. In de praktijk is het de wetenschapper met de meeste anciënniteit die de afdeling leidt.

Het International Center for Earth Tides (ICET) is een World Data Center dat alle beschikbare gegevens van de aardgetijden wil centraliseren. Verder evalueert het centrum de metingen om zo de grote onoverzichtelijke stroom van metingen te kunnen reduceren tot de meest bruikbare voor de wetenschap. Het International Center for Earth Tides (ICET) beheert een databank die onderzoekers de kans geeft om snel en efficiënt een vergelijking te kunnen maken tussen verschillende parameters van aardgetijden. De laatste kerntaak van het ICET is het verdelen van informatie over de verschillende instellingen en individuele wetenschappers. De instelling waaraan de directeur van het centrum verbonden is, staat in voor het beheer van het “data center” van het ICET. Tot 31 december 2007 was de directeur van het International Center for Earth Tides (ICET) verbonden aan deze afdeling⁵². Vanaf 1 januari 2008 neemt prof. dr. Jean-Pierre Barriot (verbonden aan de Universiteit van Frans-Polynesië) de fakkel over van dr. Ducarme. Het beheer van het ICET zal dus overgaan naar de Universiteit van Frans-Polynesië (Tahiti, Frans-Polynesië)⁵³.

Tot slot vermelden we dat de afdeling Gravimetrie instaat voor het beheer van de gegevens in de databank van het Geo Forschungsinstitut in Potsdam. Het Geo Forschungsinstitut is het nationaal onderzoekscentrum van geo-wetenschappen in Duitsland. Dit onderzoekscentrum heeft een World Data Center opgezet voor metingen van gravimetrische stations.

Het tweede departement “Astrometrie en Dynamica van de Hemellichamen” voert samen met het derde departement “Astrofysica” het puur astronomisch onderzoek uit. Het departement Astrometrie bestudeert enerzijds de posities, bewegingen en banen van de asteroïden en kometen in het zonnestelsel en de posities, bewegingen en banen (dynamica) van stersystemen. Door de positie van asteroïden en kometen te bestuderen hopen de onderzoekers meer inzicht te krijgen in hun oorsprong en evolutie. Bij de stersystemen bestudeert men vooral de banen en posities van meervoudige sterren en de astro-seismologie (de wetenschap die zich bezighoudt met de studie van pulsars door hun frequentiespectra te interpreteren⁵⁴). Een groot project waaraan dit departement werkt, is het RUSTICA-project. RUSTICA staat voor “Revalorising the Ukkel Schmidt Telescope”. Dit project wou aan de

⁵² DUCARME (B.). *Annual report for the year 2006*. Integrale tekst te downloaden op: <http://www.astro.oma.be/ICET/report/ICET06a.htm> (geraadpleegd op 28/08/2007).

⁵³ <http://www.astro.oma.be/ICET/> (geraadpleegd op 08/02/2008).

⁵⁴ Een pulsar is een hemellichaam dat radiostralen uitzendt met veranderlijke intensiteit in het heelal. Institute for Astroseismology: http://www.ster.kuleuven.ac.be/research/asteroseism/index_en.html (geraadpleegd op 27/01/2008).

oude Schmidt-telescoop een nieuwe toekomst geven. Daarvoor werd er een CCD (Charged Couple Device⁵⁵)-camera in de Schmidt-telescoop geïnstalleerd.

Daar waar het departement II zich meer toespitst op de banen en posities van de sterren, houdt het departement III “Astrofysica” zich meer bezig met de evolutie van de sterren zelf. Dit departement onderzoekt de chemische processen die de sterren ondergaan gedurende hun evolutie en onderzoekt de verschillende levensfasen die de ster doormaakt. Dit departement doet o.a. onderzoek naar dubbelsterren en meervoudige sterren, sterrenwinden, planetaire nevels en hete sterren. Het onderzoek dat hier wordt gevoerd, geeft inzicht in het leven van de sterren en sterrenstelsels en laat toe om voorspellingen voor andere sterren in de toekomst te maken.

Het vierde wetenschappelijke departement bestudeert onze zon in de ruime zin van het woord. Het onderzoek van het departement kan opnieuw worden uitgesplitst in grote groepen. Enerzijds wordt de zonneactiviteit onderzocht en anderzijds de structuur en de dynamica van de zonneatmosfeer. Er gaat veel aandacht uit naar de relatie tussen de zon en de aarde. Verder gaat de aandacht onder andere uit naar het ruimteweer, de corona rond de zon en de zonnevlekken. De wetenschappers van dit departement onderhouden een datacenter, het Solar Influences Data analysis Center (SIDC). Het SIDC is een World Data Center voor zonnevlekken (cfr. supra) en doet de voorspellingen van het ruimteweer⁵⁶.

De educatieve diensten:

De educatieve diensten zijn de diensten die de publiekswerking van de Koninklijke Sterrenwacht voor hun rekening nemen. Zij valoriseren het wetenschappelijk onderzoek dat door de wetenschappelijke diensten wordt uitgevoerd. De drie educatieve diensten zijn: de bibliotheek, de Dienst Wetenschappelijke Inlichtingen en het Planetarium.

De bibliotheek is bij de splitsing van de instellingen in 1913 samen gebleven⁵⁷. De taken van de bibliotheek kunnen in enkele woorden worden samengevat als: verzamelen, aankopen, beheren en toegankelijk maken van boeken en tijdschriften uit het astronomisch en klimatologisch veld. Iedereen die geïnteresseerd is (dus ook mensen van buiten de Sterrenwacht en KMI), kan hier een schat aan wetenschappelijke werken raadplegen en ontlenen. De bibliotheek beheert een elektronische catalogus van de boeken, waarin de boeken met het elektronische ontlensingssysteem kunnen worden gekoppeld.

De bibliotheek beheert voor de Sterrenwacht (en dus niet voor het Koninklijk Meteorologisch Instituut) de aankopen van de boeken en het abonnement van de tijdschriften.

De dienst “Wetenschappelijke Inlichtingen” beantwoordt vragen van zowel internen als externen met betrekking tot de wetenschappelijke velden waarbinnen de Sterrenwacht actief is.

Het is onduidelijk wanneer deze dienst precies werd opgericht. Aanvankelijk werden alle vragen rechtstreeks aan de directeur gericht. De directeur belastte een medewerker met de taak de vraag te beantwoorden. Geleidelijk kreeg steeds dezelfde medewerker de opdracht om de vraag te beantwoorden totdat de dienst uiteindelijk tot een volwaardige dienst uitgroeit. De dienst krijgt vragen van de meest uiteenlopende aard. Justitie en politie vragen bijvoorbeeld naar de positie van de zon op een bepaald tijdstip of naar de belichting van de maan. Drukkerijen en religieuze overheden vragen vooral informatie over de stand van de maan,

⁵⁵ Een CCD-camera bestaat uit een chip met minuscule beeldelementjes die elk afzonderlijk de helderheid van het opvallende licht vastleggen. Een groot voordeel van CCD is dat de beelden onmiddellijk op een computer kunnen bewerkt worden (bron: encyclopedie sterrenkunde; <http://www.sterrenkunde.nl/index/encyclopedia/ccdcamera.html>, geraadpleegd op 06/02/2008).

⁵⁶ <http://sidc.oma.be/> (geraadpleegd op 23/12/2007).

⁵⁷ Art. 7 van het Inrichtingsreglement van de Koninklijke Sterrenwacht van België en het Koninklijk Weerkundig Instituut van België, Ministerieel Besluit 31 juli 1913 (Belgisch Staatsblad 31 augustus 1913).

zon, heiligen, andere kalenders (bv. de joodse of islamitische kalender, het begin van de ramadan,...) die ze kunnen weergeven op hun kalenders of meedelen aan hun gelovigen. Tot slot verzorgt de Dienst Wetenschappelijke Inlichtingen de rondleidingen voor groepen op de Sterrenwacht (in de gebouwen in Ukkel, het Planetarium dus uitgezonderd). Daardoor komt het dat het museum met historische apparaten ook door deze dienst wordt opgevolgd, onderhouden en gedocumenteerd.

Een medewerkster van de dienst Wetenschappelijke Inlichtingen beheert het centraal archief, dat voor het merendeel uit administratief archief bestaat.

De laatste, maar bij het publiek wellicht meest bekende, educatieve dienst is het Planetarium. Het Planetarium (Boechoutlaan 10, 1020 Brussel) is een buitendienst van de Sterrenwacht. Op de plaats waar nu nog het Planetarium gevestigd is, werd reeds in 1935 een planetarium opgericht naar aanleiding van de wereldtentoonstelling, namelijk het Alberteum. Dit eerste planetarium was echter geen lang leven beschoren. In 1939 werd het Alberteumcomplex al gesloten. In 1968 besliste de stad Brussel het oude planetarium, dat tegen die tijd gereduceerd was tot een ruïne, af te breken en een nieuw planetariumcomplex te bouwen⁵⁸. In 1976 kon het nieuwe planetarium haar deuren openen. Dit Planetarium werd aanvankelijk uitgebaat door het Ministerie van Onderwijs, tot het in 1979 werd overgedragen aan de Koninklijke Sterrenwacht van België.

De voornaamste taak van het planetarium is het geven van voorstellingen over verschillende aspecten van de sterrenkunde voor particulieren en groepen. Het Planetarium beschikt over een speciale zaal met een koepelvormig projectiescherm, waarop ons planetenstelsel zo getrouw mogelijk kan weergegeven worden.

Het Planetarium is gespecialiseerd in het ontvangen van schoolgroepen en ontwikkelt speciale "lesprogramma's" voor scholen, gaande van de lagere school tot het hoger onderwijs.

De ondersteunende diensten:

De ondersteunende diensten ressorteren onmiddellijk onder de directeur. Bij de ondersteunende diensten worden de diensten gegroepeerd die instaan voor de administratieve en technische ondersteuning voor de wetenschappelijke en educatieve diensten. De ondersteunende diensten kunnen worden opgesplitst in vier blokken: de administratieve diensten, het algemeen beheer, de technische diensten en de dienst informatica.

De administratieve diensten omvatten de dienst boekhouding, de personeelsdienst en het directiesecretariaat.. Onder algemeen beheer vallen de schoonmaakploeg, het onthaal, de telefonisten en de tuinmannen..

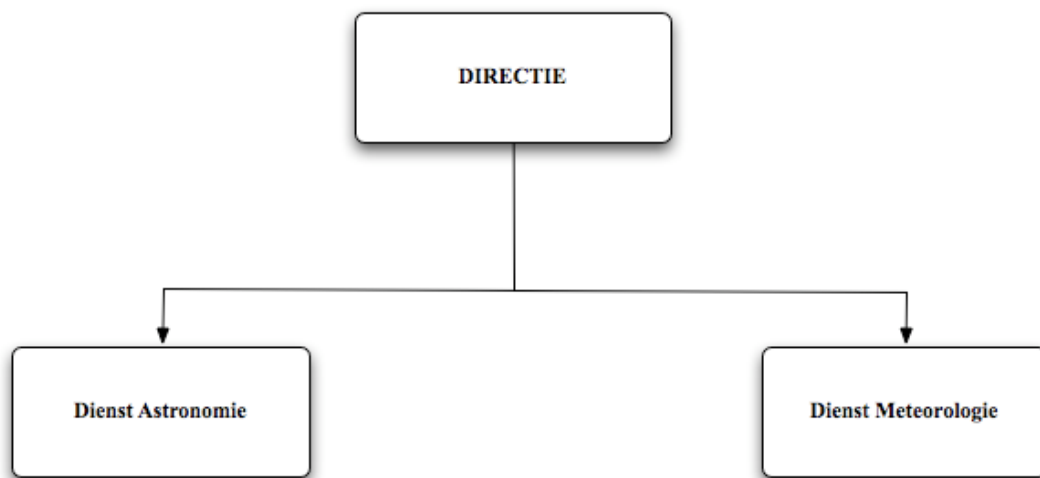
De technische dienst staat in voor de veiligheid op de Sterrenwacht, elektriciteit, centrale verwarming (voor de drie instituten), loodgieterij, schrijnwerkerij en onderhoud (kleine herstellingswerken). De technische dienst van de Sterrenwacht zorgt ook voor de hoogspanningscabine (een ingenieur elektriciteit sterkstroom woont op het domein van de Sterrenwacht aangezien het zijn taak is om bij storingen in te grijpen) en de telefooncentrale voor de drie instituten. Voor het beheer van het datanetwerk zijn de taken verdeeld. De technische dienst staat in voor het aanleggen en onderhoud van de netwerkbekabeling, terwijl de dienst informatica het onderhoud en beheer van het netwerk zelf voor haar rekening neemt.

De dienst informatica zorgt voor aankoop, beheer, ondersteuning en onderhoud van het computernetwerk van de Sterrenwacht.

⁵⁸ <http://www.planetarium.be/voorstelling.html> (geraadpleegd op 20/09/2009).

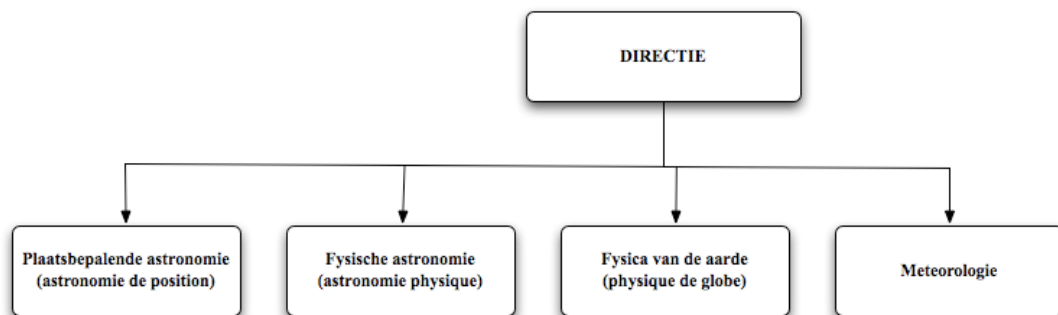
ORGANIGRAMMEN

*Organigram 1876-1886*⁵⁹

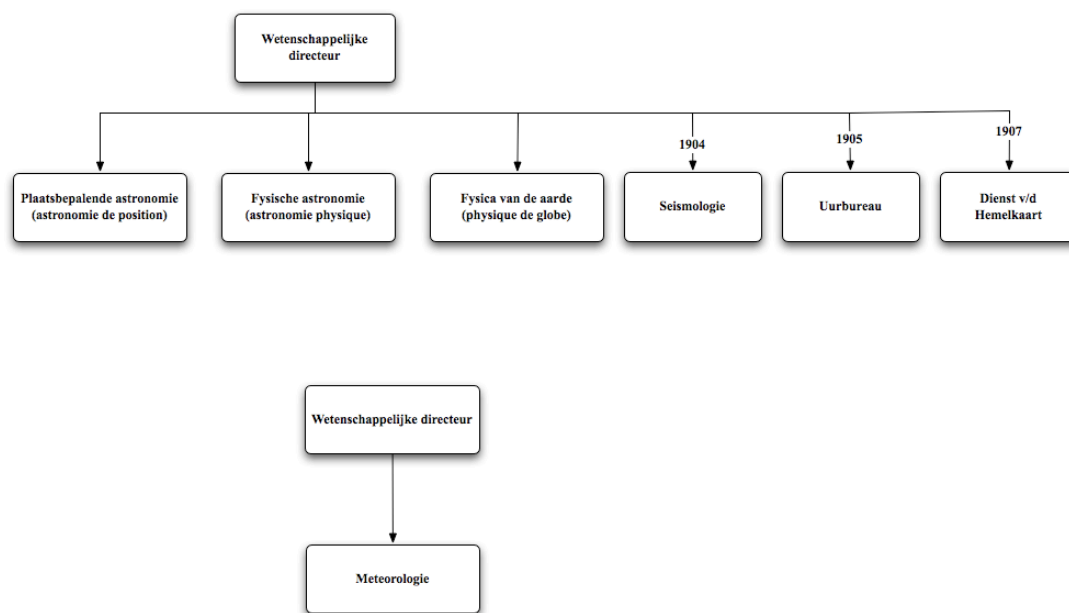
⁵⁹ Bron: TYSSEN (M.), *op. cit.*, p. 50.

*Organigram 1886*⁶⁰

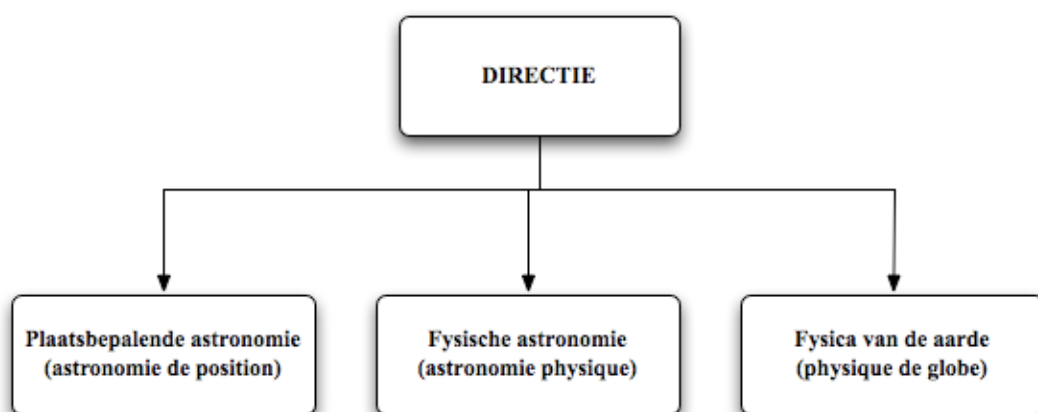

⁶⁰ Bron: TYSSEN (M.), *op. cit.*, p. 50-51.

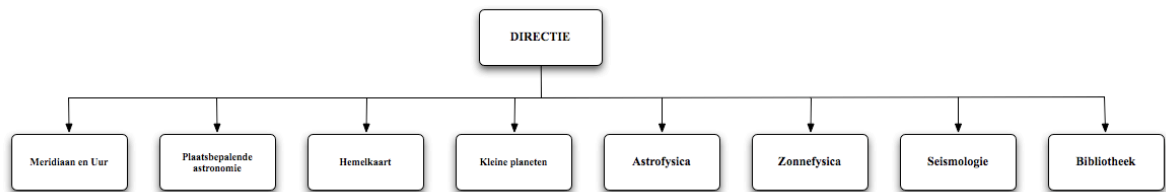
*Organigram 1898-1913*⁶¹

⁶¹ Bron: TYSEN (M.), *op. cit.*, p. 70-71.

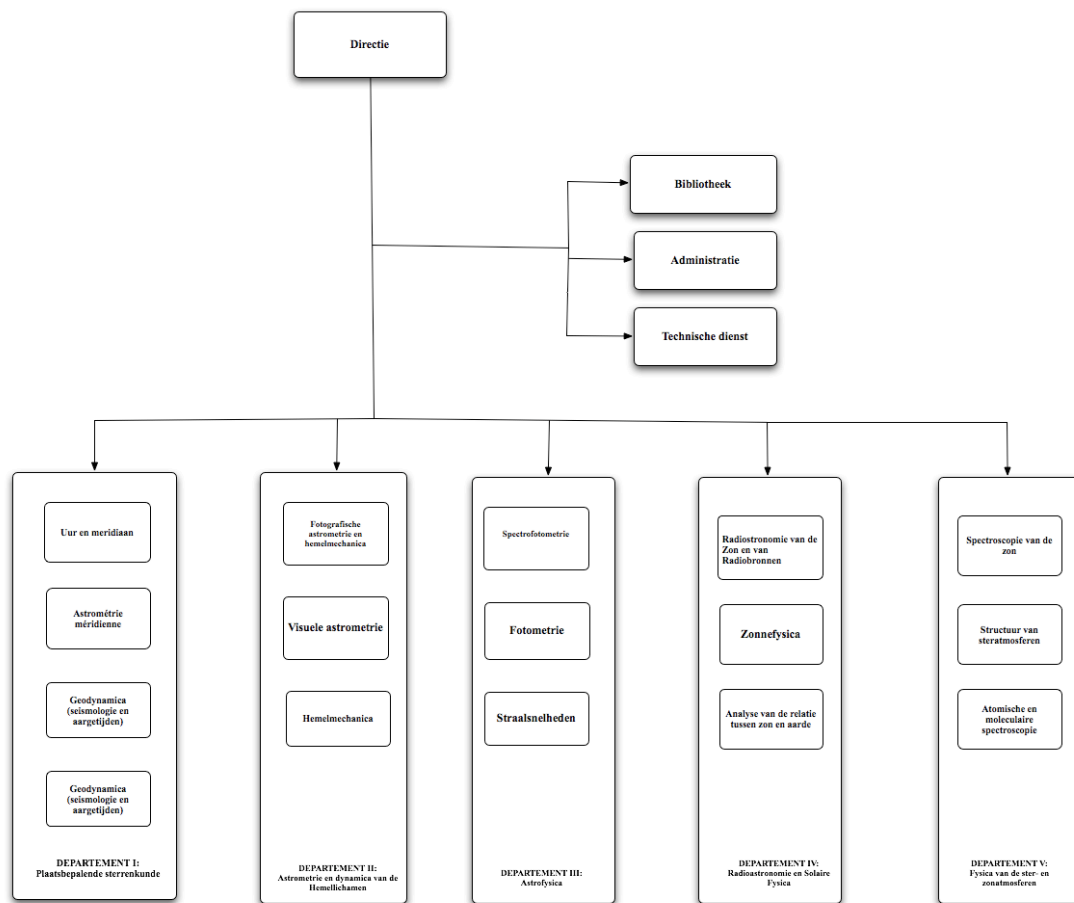

*Organigram 1940*⁶²

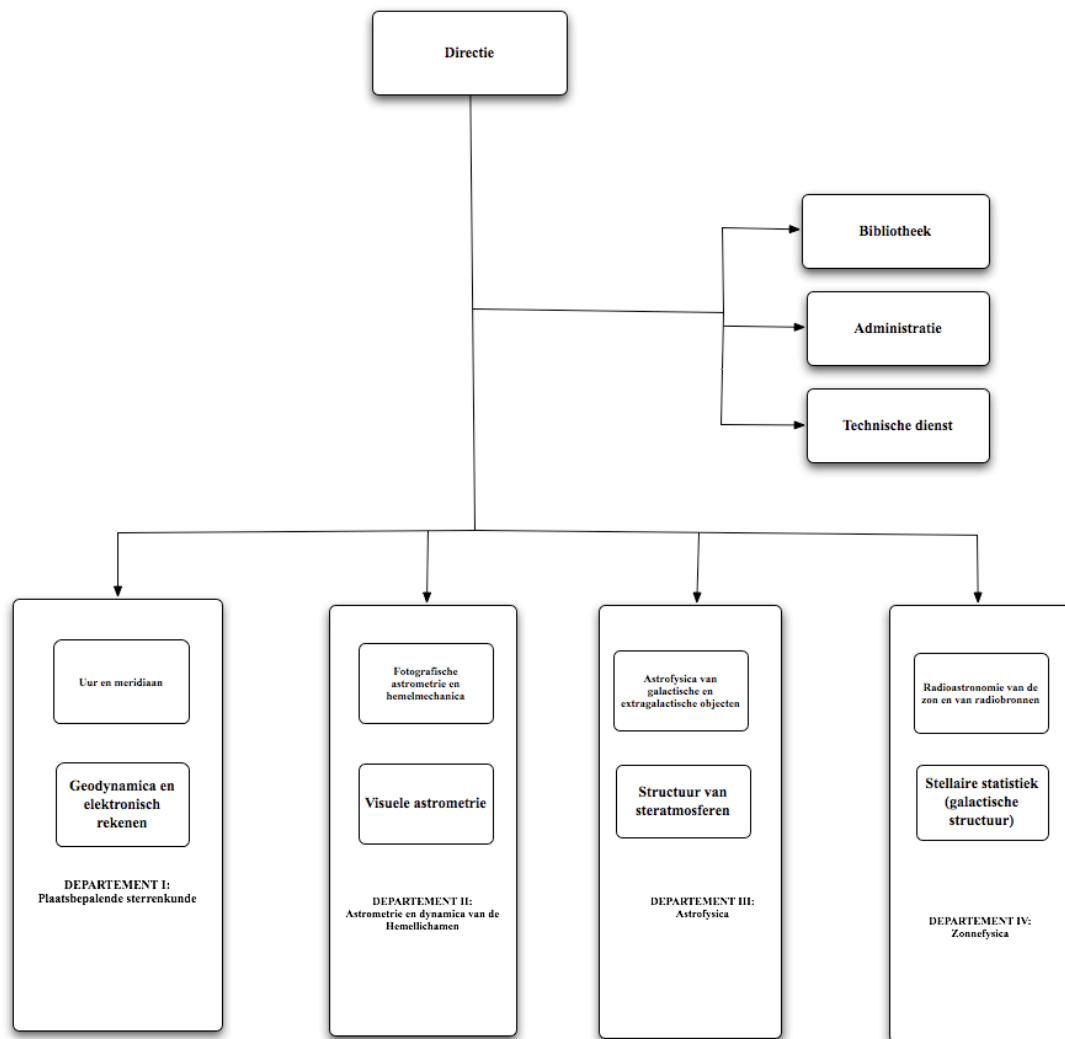

⁶² Bron: Jaarverslag Sterrenwacht 1940.

Organigram 1963⁶³

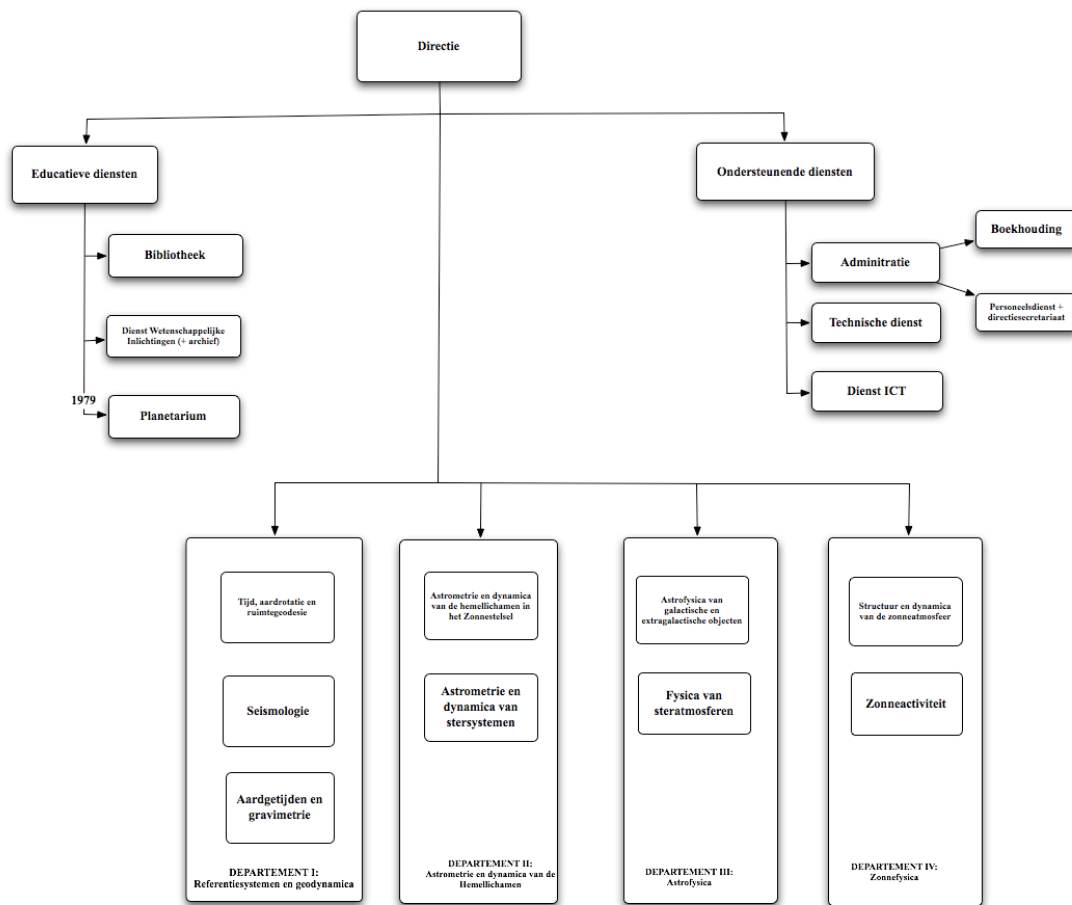

⁶³ Bron: Jaarverslag Sterrenwacht 1963.

⁶⁴ Bron: Koninklijk Besluit van 20/04/1965 (Belgisch Staatsblad 15/05/1965)

Huidig organigram⁶⁵

⁶⁵ Bron: www.sterrenwacht.be (geraadpleegd op 10/12/2007).

VORMING, BEHEER EN SELECTIE VAN ARCHIEVEN

1. Principes en basisbegrippen van de archivistiek

Alvorens de vorming, het beheer en de selectie van de archieven van de Sterrenwacht te bespreken is het nuttig om even in te gaan op enkele basisbegrippen uit de archivistiek en er even bij stil te staan in hoeverre de definities bij de Sterrenwacht letterlijk kunnen worden toegepast.

Het archief

Archiefdocumenten zijn documenten die, ongeacht hun drager, hun datum of hun materiële vorm, opgemaakt of ontvangen werden door een organisatie, een persoon of een groep personen in uitoefening van haar of zijn functies of activiteiten, en die naar hun aard bestemd zijn om te berusten onder deze organisatie, persoon of groep personen. Het betreft dus om het even welk document, zowel op papier als op een magnetische, optische, elektronische of andere drager. Bij het gebruik van de term archief moet men dus niet alleen denken aan heel oude documenten, maar ook aan zeer recente.

Het criterium om documenten al dan niet als archiefstuk te benoemen is het feit of ze opgemaakt of ontvangen zijn in de door de instelling gevolgde werkprocessen.

Archiefreeksen

Archiefreeksen of -series zijn groepen van documenten of dossiers die onder één noemer worden gebracht omdat ze een gemeenschappelijk element hebben, doorgaans van formele aard, en gerangschikt worden op basis van eenzelfde chronologisch, alfabetisch, numeriek of alfanumeriek criterium⁶⁶. Voorbeeld: de personeelsdossiers, de ontvangen brieven, metingen van het wetenschappelijk onderzoek.

Deze selectielijst neemt de archiefreeks als basiséénheid.

De archiefvormer

Een archiefvormer is een zelfstandig handelend orgaan, persoon of groep personen die archiefbescheiden ontvangt, opmaakt en bewaart uit hoofde van zijn/haar activiteiten of in uitvoering van de hem/haar opgedragen taken⁶⁷. De Koninklijke Sterrenwacht is dus een archiefvormer, maar ook alle diensten van de Sterrenwacht die documenten opmaken kunnen als archiefvormer beschouwd worden.

De levensfasen van het archief

Archiefstukken maken verschillende “levensfasen” door vanaf de creatie tot het definitief opbergen of vernietigen. In de **dynamische fase** heeft het archief nog een administratieve waarde voor de archiefvormer⁶⁸. Het stuk wordt nog regelmatig door de archiefvormer zelf geraadpleegd of aangevuld. Tussen dynamische en statische fase verkeert het archief nog in de **semi-dynamische** of **semi-statische** fase. In deze fase hebben de archiefbescheiden geen directe administratieve waarde meer voor de archiefvormer, maar is de bewaartermijn nog niet verstreken⁶⁹. In deze fase worden de documenten minder geraadpleegd, maar hebben ze voornamelijk een informatieve waarde of eventueel nog een juridische waarde.

⁶⁶ Definitie nr. 139, in COPPENS (H.), *op.cit.*, p. 67.

⁶⁷ Definitie nr. 23 in COPPENS (H.), *op.cit.*, p. 24.

⁶⁸ Definitie nr. 29, in COPPENS (H.), *op. cit.*, p. 26.

⁶⁹ Definitie nr. 30, in COPPENS (H.), *op.cit.*, p. 26.

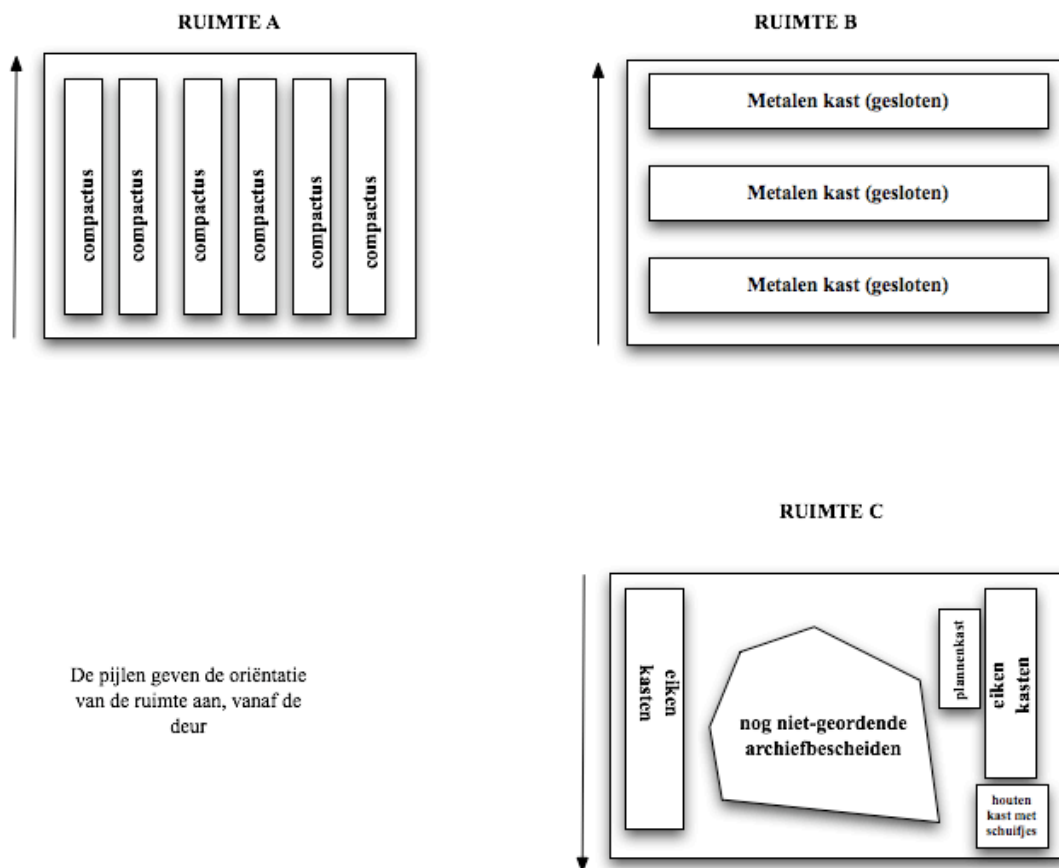
Archiefstukken waarvan de bewaartermijn is verstreken en die geen (administratieve) waarde meer hebben voor de archiefvormer zijn in de **statische** fase⁷⁰. In deze fase hebben de documenten geen administratieve noch juridische waarde meer, maar kunnen ze een permanente, historische of culturele waarde hebben. Documenten met een permanente waarde worden bewaard en andere worden vernietigd.

2. Analyse van de archiefvorming en archiefbeheer

In het centraal archief van de Sterrenwacht vinden we het statisch en semi-statische administratief archief en sommige reeksen van het statisch wetenschappelijk archief. Het overige wetenschappelijke archief en dynamisch administratief archief bevindt zich bij de diensten zelf.

Het centraal archief van de Koninklijke Sterrenwacht van België is verdeeld over drie kamers. In één kamer bevindt zich het semi-statisch archief en in de twee andere kamers bevinden zich het statische archief. De archiefreeksen zijn geen geheel meer. Archiefbescheiden dienen per reeks te worden bewaard en niet uit elkaar te worden getrokken. Bijvoorbeeld: alle personeelsdossiers worden bij elkaar bewaard en alle rekeningen worden bij elkaar bewaard vanaf het oudste tot het recentste stuk. In de ruimte van het semi-statisch administratief archief (ruimte A) vinden we compactussen. In de eerste ruimte van het statisch archief (ruimte B) zien we metalen kasten met die kunnen afgesloten worden. In de tweede ruimte (ruimte C) zitten de oude documenten nog in eiken kasten of liggen ze gewoon in wanordelijke staat op de grond. Op het onderstaande plannetje wordt een visuele voorstelling van de archief ruimten van het centraal archief gegeven.

⁷⁰ Definitie nr. 31, in COPPENS (H.), *op. cit.*, p. 26.

Afbeelding 1: plan van de archiefruimten van het centraal archief

In een andere kamer van het centraal archief bevindt zich een tussendepot voor semi-statisch archief. Hier wordt alles geordend met als eerste ordeningscriterium de datum en pas daarna de reeks.

Een groot deel van het statisch administratief archief is nog niet geordend. Hoewel het in België niet expliciet in de wet is ingeschreven, moeten archieven in goede en geordende toegankelijke staat bewaard worden. Een eerste stap in de ordening van het archief is de selectie (cfr. infra). De reeksen zijn een goede basis voor de ordening. Binnen de reeks gelden interne rangschikkingscriteria (chronologische, alfabetische en systematische rangschikking). Na de ordening moeten de stukken ook toegankelijk worden gemaakt, m.a.w. er moet een toegang (bv. een inventaris of een databank) worden opgesteld. Een plaatsingslijst, opgesteld tijdens de ordening, vormt hiervoor een goede basis. Zo'n plaatsingslijst geeft de volgorde weer waarin de archiefbescheiden in het archiefdepot geplaatst zijn en is bijgevolg al een eerste toegang. Om een archiefbestand toegankelijk te maken, moet het ook beschreven worden. Een standaard voor het beschrijven van archiefbescheiden vinden we in de International Standard for Archival Description (General) of ISAD(G). Deze standaard is ook vertaald in het Nederlands en het Frans en kan gratis worden opgehaald op <http://www.vvbad.be/node/1159> (NL-geraadpleegd op 25/1/2008) of op <http://www.icacds.org.uk/fr/normes.htm> (FR-geraadpleegd op 25/1/2008). Archiefbeheerders die meer willen te weten komen over de manier waarop ze archief kunnen ontsluiten, vinden een goede leidraad in COPPENS H. *Ontsluiting van archieven: richtlijnen en aanbevelingen voor het ontsluiten van archieven bij het Rijksarchief*. Brussel, Algemeen Rijksarchief, Miscellanea Archivistica Manuale, 1997. In dit werk worden de basisprincipes van ontsluiting en beschrijving op een duidelijke, helder manier uitgelegd.

Het wetenschappelijk archief van de meeste wetenschappelijke diensten wordt op de desbetreffende diensten zelf bewaard en het administratief statisch archief wordt meestal overgedragen naar het centraal archief van de Sterrenwacht zodra ze geen direct administratief nut meer hebben voor de diensten zelf. Er zijn echter uitzonderingen op deze algemene “regel”. Een deel van het wetenschappelijk archief van de afdeling Gravimetrie wordt in het centraal archief bewaard.

De meeste diensten hebben geen aparte archiefruimten en de medewerkers bewaren hun archief meestal in hun bureau zelf. Vaak vinden we dezelfde uitrusting: open houten draaikasten om klasseurs op te bergen en metalen kasten die gesloten kunnen worden. Toch kunnen we dit beeld niet voor heel de Sterrenwacht veralgemenen. Zo beschikken bijvoorbeeld de afdeling Gravimetrie, het departement Zonnestraling en het Planetarium over eigen archiefruimten, waarin zij (delen van) hun statisch archief bewaren.

Er is geen enkele dienst van de Sterrenwacht die een uitgewerkt archiefbeheersplan of een ordeningsplan heeft. Binnen de Sterrenwacht is elke medewerker verantwoordelijk voor de vorming, het beheer en toegankelijk maken van zijn/haar eigen documenten. Ook een echt gestructureerde toegang op het archief, zoals een inventaris, is nergens te vinden. In sommige diensten, zoals Seismologie en Gravimetrie, is er wel een goede databank te vinden waarmee alle documenten vrij vlug kunnen worden opgespoord. Vaak voorzien wetenschappers een kleine toegang voor eigen gebruik in een Word-, Excel- of Acces-document.

Een groot deel van het archief van de Koninklijke Sterrenwacht van België bestaat uit elektronisch archief. Het recent gevormde elektronisch archief is quasi volledig elektronisch en ouder wetenschappelijk archief wordt gedigitaliseerd.

Het grootste deel van de elektronische archieven bestaat uit databanken, waarvan er heel wat ontstaan zijn uit een internationale samenwerking. Voor die “internationale” databanken zijn twee scenario’s mogelijk: ofwel staat de Sterrenwacht in voor het beheer van de gegevens ofwel voor de bewaring van de gegevens en de hosting van de databank.

De gegevens van de European Space Agency (ESA) worden gedurende de eerste zes maanden (tenzij anders bepaald) ter beschikking gesteld van de instelling die het project lanceerde of het programma of instrument ontwikkelde. Zij doet het eerste onderzoek en kalibreert de ruwe gegevens. Na deze bepaalde tijd worden de gegevens publiek toegankelijk voor de wetenschappelijke wereld. Alle wetenschappelijke instellingen, zoals de Koninklijke Sterrenwacht van België, moeten zich aan deze richtlijn houden. Als het onderzoek door medewerkers van de Koninklijke Sterrenwacht is gebeurd is, heeft de Koninklijke Sterrenwacht als eerste het recht om de gegevens te gebruiken. Dit heeft zijn weerslag op de talrijke gegevens van ESA die de Sterrenwacht gebruikt. Een belangrijk voorbeeld hiervan is o.a. de Mars Express-databank van de afdeling “Tijd, aardrotatie en ruimtegeodesie”.

Een wetenschappelijke instelling die (zoals de Sterrenwacht) veel elektronisch werkt, krijgt een waslijst van elektronische formaten en dragers. De meeste formaten zijn immers specifiek aan de wetenschappelijke velden waarmee de Koninklijke Sterrenwacht zich bezighoudt.

De meeste van die bestanden zijn ASCII-bestanden. ASCII is een codetabel om alfanumerieke code om te zetten in een voor een computer leesbare taal en heeft geen opmaak zoals tabs of vetgedrukte tekst⁷¹. Het is universeel aanvaard, gedocumenteerd en een standaard voor langetermijnbewaring⁷².

Het FITS-formaat is een veelgebruikt beeldbestandsformaat in de astronomie en komt bijna bij alle wetenschappelijke diensten voor. FITS staat voor Flexible Image Transport System. Het bestandsformaat wordt ten volle ondersteund door de NASA en wordt internationaal aanvaard voor het uitwisselen en archiveren van astronomische beelden in de wetenschappelijke wereld.

⁷¹ <http://www.asciitable.com/> (geraadpleegd op 20/01/2008).

⁷² BOUDREZ (F.), *Standaarden voor digitale archiefdocumenten*, Antwerpen, eDavid, 2005, p. 4.

De Sterrenwacht ontwikkelt zelf programma's die ze dan ter beschikking stelt aan de rest van de wetenschappelijke wereld. Een veelgebruikte programmeertaal binnen de Sterrenwacht is FORTRAN (acroniem voor Formula Transaction). FORTRAN is oorspronkelijk ontworpen met de bedoeling om de oplossing van een probleem makkelijk te kunnen vertalen in een computerprogramma⁷³. FORTRAN wordt vooral ingezet bij het zwaar rekenwerk of het fitten van gegevens.

De afdeling Tijd, aardrotatie en ruimtegeodesie werkt specifiek aan de ontwikkeling van bepaalde programma's in de SPICE-kernel. SPICE is uitgewerkt door het Navigation and Ancillary Information Facility (NAIF) onder directe supervisie van het wetenschappelijke directoraat van de NASA⁷⁴. De oorspronkelijke focus van dit systeem was gericht op initiële data voor wetenschappelijk onderzoek en hun correlatie met andere data, maar geleidelijk groeide het systeem uit om de hele cyclus van de organisatie van data te dekken⁷⁵.

SPICE is een informatiesysteem om wetenschappers in staat te stellen om wetenschappelijke waarnemingen van ruimteinstrumenten te analyseren en laat toe om de correlatie met data van andere instrumenten te onderzoeken⁷⁶. SPICE wordt gebruikt in een Unix-omgeving als een command-line-tool⁷⁷. SPICE is volledig open-source wat betekent dat het door de gebruikers naar hartelust kan worden aangepast.

Een heel aantal dragers uit het computerverleden zijn bij de Sterrenwacht te vinden. De meeste voorkomende dragers voor "moderne" gegevens zijn te vinden op harde schijf, een server, cd-rom of dvd-rom. Toch worden er nog wetenschappelijke gegevens bewaard op "oudere" dragers, zoals ponskaarten, ponspapier en magnetische dragers. Ponskaarten zijn kartonnen kaarten met gaatjes die de bits en bytes van een computer voorstellen. Een ponskaartlezer kan aan de hand van die gaatjes de informatie op die kaart lezen zodat een computer de informatie kan weergeven. Ponspapier werkt volgens hetzelfde principe, maar het is een papieren drager.

De meest voorkomende magnetische dragers zijn (grote) magneetbanden, floppies (5,25 inch) en diskettes (3,75 inch).

Zoals reeds vernoemd, worden oude metingen en wetenschappelijk materiaal gedigitaliseerd. Een vermeldenswaardig initiatief is de digitalisering van oude fotografische glasplaten. Dr. Jean-Pierre De Cuyper werkt hiervoor samen met zijn Duitse collega Lars Winters. Hij heeft hiervoor drie lokalen. In een eerste lokaal, voorzien van klimaatregeling, worden de glasplaten zelf bewaard in een compactussysteem. In een tweede lokaal, met klimaatregeling, staat de digitiser DAMIAN. In een derde lokaal kunnen de fotografische platen schoongemaakt worden. DAMIAN zal volautomatisch kunnen werken en staat op eigen funderingen om storingen van de omgeving te vermijden. In januari 2008 was de scanner nog niet operationeel waardoor het onmogelijk is om uitgebreid in te gaan op de werking ervan. Verder digitaliseert de afdeling Seismologie oudere seismische metingen en brengt ze onder in een databank.

3. Voorstelling van het concept selectie

Selectie is een zeer moeilijk, doch belangrijk onderdeel van de archivistiek. Het is inderdaad zeer verleidelijk om alles te bewaren. Bij een grote aangroei is dit echter niet mogelijk. Het

⁷³ *Handleiding FORTRAN van de Katholieke Universiteit Nijmegen*, te downloaden op: <http://www.hef.kun.nl/~pfk/teaching/fortran/ftn-01-01.html> (geraadpleegd op 5/10/2007)

⁷⁴ <http://naif.jpl.nasa.gov/naif/spiceconcept.html> (geraadpleegd op 9/10/2007).

⁷⁵ 02_spice_intro[1], PowerPoint-presentatie over de introductie van de SPICE-kernel, te downloaden op <http://naif.jpl.nasa.gov/naif/tutorials.html> (geraadpleegd op 09/10/2007, ook als PDF-bestand beschikbaar).

⁷⁶ <http://naif.jpl.nasa.gov/naif/spiceconcept.html> (geraadpleegd op 09/10/2007).

⁷⁷ Via de command-line kunnen gebruikers via getypte opdrachten de computer besturen. De command-line wordt vooral gebruikt in systemen van de Unix-familie. Voor Microsoft Windows wordt een beperkte command-line interface aangeboden in de vorm van de Opdrachtprompt onder het sub-menu "Bureau-accessoires".

zou te veel tijd en ruimte kosten. Als er te veel documenten worden bewaard, duurt het ook veel langer om ze te ontsluiten en is het veel lastiger om een overzicht te bewaren. Onderzoek heeft uitgewezen dat medewerkers van administraties gemiddeld zestig procent van hun werktijd besteden aan het zoeken naar de juiste documenten⁷⁸. Door een goede selectie uit te voeren kan die tijd fors gereduceerd worden en de medewerkers kunnen de vrijgekomen tijd aan andere zaken besteden. De tijds- en ruimtewinst bespaart de instelling dus ook geld. Er moet immers minder materiaal aangekocht én onderhouden worden.

Er bestaat een grote misvatting over het selecteren in een elektronische omgeving. Het lijkt alsof de hierboven genoemde argumenten niet opgaan nu we allemaal gebruik maken van de meest geavanceerde zoekprogramma's en de harde schijven met terabytes binnenkort gebruikelijk zullen zijn binnen grote computeromgevingen. Niets is echter minder waar. In het midden van de jaren '90 van de twintigste eeuw leek een harde schijf van tien gigabytes gigantisch veel, terwijl het eerste beste instapmodel van de consumenten-pc tegenwoordig geleverd wordt met minstens het tienvoud van deze capaciteit. Maar niet alleen de schijf wordt altijd groter, ook de bestanden die we opslaan en de programma's zelf eisen steeds meer rekenkracht van de computer. Als men alles bewaart, komt vroeg of laat de melding dat de schijf propvol is, waardoor een nieuwe schijf en/of zwaardere apparatuur moet aangekocht worden. Dit stelt instellingen en administraties opnieuw voor dezelfde problemen als de kasten die uitpuilen van het papier. En ook bij de computer duurt het terugvinden van informatie langer indien er geen selectie werd uitgevoerd. Hoe meer informatie er op een schijf staat, hoe langer een zoekprogramma nodig heeft om een zoekactie uit te voeren (zelfs als er geïndexeerd wordt).

Selectie is immers *“de intellectuele en materiële procedure die erin bestaat de permanent te bewaren archiefbescheiden af te zonderen van de deze die voor vernietiging in aanmerking komen”*⁷⁹. De eerste stap is het in kaart brengen van de reeksen en het bepalen van de waarde van de stukken. Men stelt dus *een kritisch onderzoek in teneinde de waarde van archiefbescheiden vast te stellen*⁸⁰. Een document kan verschillende soorten waarde hebben. De administratieve waarde is de waarde die het document heeft voor de administratie zelf of zijn rechtsoptvolger voor de lopende of toekomstige zaken⁸¹. Naargelang de administratieve waarde wordt er een bewaartermijn toegekend. Dit is de term gedurende dewelke het document op de oorspronkelijke plaats moet bewaard blijven. Omdat de archiefvormer zijn archief het beste kent, is hij het best geplaatst om de bewaartermijn te bepalen. De permanente waarde is de waarde die het archiefdocument heeft door zijn bewijsfunctie of informatieve functie die permanente bewaring rechtvaardigt⁸². Dit zijn documenten die nog als bewijs kunnen dienen voor een rechtbank of die door vorm of inhoud een culturele en historische waarde hebben. De permanente waarde leidt tot de bepaling van de definitieve bestemming. Reeksen die als definitieve bestemming “bewaren” hebben meegekregen moeten permanent bewaard worden en mogen dus niet vernietigd worden. Reeksen waar vernietigen staat, mogen na toestemming van de Algemene Rijksarchivaris daadwerkelijk vernietigd worden. Ondanks deze selectielijst blijft toestemming van de Algemene Rijksarchivaris dus noodzakelijk om archiefbescheiden te vernietigen. Hiervoor dient u een aanvraagformulier in bij de Algemene Rijksarchivaris (het aanvraagformulier is te bekomen op het Algemeen Rijksarchief).

Vernietigen van documenten houdt meer in dan het weggooien in de papiermand of het wissen met de delete-toets. Onder vernietigen van archiefbescheiden wordt verstaan: *het zodanig bewerken van de gegevensdrager dat daarvan of daaruit op geen enkele wijze de gegevens die erop zijn vastgelegd zijn kunnen worden gereconstrueerd*⁸³. Papieren dragers

⁷⁸ LAUREYS (V.), Voor een geïntegreerde archivistiek. De bewaar- en vernietigingslijst, in: *Bibliotheek-en archiefgids*, 1993(69), 2, p. 81.

⁷⁹ Definitie nr. 62 in COPPENS (H.), *op.cit.* p.38.

⁸⁰ Definitie nr. 58 in: COPPENS (H.), *op.cit.*, p. 37.

⁸¹ Definitie nr. 59 in COPPENS (H.), *op. cit.*, p. 37.

⁸² Definitie nr. 60 in COPPENS (H.), *op. cit.*, p. 37.

⁸³ Definitie nr. 15 in DEN TEULING (A.J.M.), *Archiefterminologie voor Nederland en Vlaanderen*, 's Gravenhage, Stichting Archiefpublicaties, 2003.

moeten ofwel verbrand worden ofwel met een papierversnipperaar versnipperd worden. Digitale dragers (diskettes, magneetbanden, CD's,...) moeten ofwel verbrijzeld ofwel gedemagnetiseerd worden⁸⁴.

Er is een belangrijk verschil tussen het schonen en vernietigen van documenten. Bij het schonen worden dubbels en blanco documenten vernietigd⁸⁵. Verder worden alle nietjes, post-its, paperclips en andere overtoligheden van het document gescheiden, omdat deze schadelijk zijn voor het document. Voor het schonen is in tegenstelling tot het vernietigen geen akkoord van de Algemene Rijksarchivaris vereist.

We hebben verschillende selectiemethoden toegepast naargelang het om wetenschappelijke of administratieve documenten ging.

Bij de administratieve archieven hebben we ons drie vragen gesteld. Zijn de bescheiden van enig nut voor de instelling? Zijn ze van belang voor enige betrokkenen zoals ex-medewerkers bijvoorbeeld (personeelsdossiers)? Hebben de documenten historische waarde? Sommige administratieve briefwisseling kan bijvoorbeeld nuttig onderzoeksmateriaal opleveren voor iemand die de werking van de Sterrenwacht in het verleden wil onderzoeken. Maar facturen, bestelbonnen, aanwezigheidsregisters,... moeten dan weer niet bewaard worden.

De waardebepaling van de wetenschappelijke documenten lag veel moeilijker. Het is immers noodzakelijk om de ontstaanscontext te kennen om de waarde op een goede manier te kunnen bepalen. Dat is voor iemand die niet gespecialiseerd is in de wiskunde, fysica, astronomie of geologie niet altijd evident, omdat het moeilijk is die broodnodige context te vatten.

Nog meer dan bij andere soorten archieven is het hier belangrijk een goed contact met de archiefvormers te onderhouden. In deze selectielijst werd bijvoorbeeld rekening gehouden met het advies van de wetenschappers. Zij hebben bijvoorbeeld aangegeven dat de oudere gegevens kunnen gebruikt worden voor herberekeningen met nieuwe formules en methodes. Door deze herberekeningen te hermaken kunnen oude inzichten worden bijgesteld of nieuwe inzichten worden verworven.

⁸⁴ DEVOLDER (K.), *Archief van de FOD Justitie. Directoraat-Generaal Wetgeving, Rechten en Fundamentele Vrijheden*, Brussel, Algemeen Rijksarchief, 2007, p. 11.

⁸⁵ Definitie nr. 69 in: COPPENS (H.), *op. cit.*, Brussel, Algemeen Rijksarchief, 2004, p. 41.

SELECTIELIJST

1. Wat is een selectielijst?

De selectielijst is een systematisch overzicht, een lijst van alle archiefreeksen die, ongeacht hun drager, door een persoon of een instelling opgemaakt en ontvangen zijn in uitvoering van zijn of haar activiteiten. Deze duidt op zijn minst de aard aan van de archiefreeksen, de bewaartermijn van elke reeks en hun definitieve bestemming. De instelling weet op die manier al van bij de aanvang van de totstandkoming van de documenten, en zelfs nog vóór de totstandkoming ervan, welke vernietigd zullen mogen worden na het verstrijken van hun bewaartermijn en welke blijvend bewaard zullen moeten worden wegens hun historisch belang of hun bewijswaarde.

2. In de tabel vermelde gegevens

De archiefvormende diensten

Men beschouwt de verschillende onderafdelingen van de organisatie als archiefvormende entiteiten, met inachtneming van de hiërarchie der diensten. De diensten worden op een horizontale lijn uitgezet, die grijs wordt ingekleurd om de tabel gemakkelijker leesbaar te maken.

In het volgende overzicht worden de namen van de kolommen toegelicht:

Code

Met deze code kan de reeks moeiteloos, snel en ondubbelzinnig worden geïdentificeerd. Deze code heeft geen enkele weerslag op de Sterrenwacht zelf.

Archiefreeksen

Het archief wordt per reeks omschreven aangezien deze de belangrijkste intellectuele en materiële onderverdelingen vormen voor de ordening van de documenten. Bovendien is het eenvoudiger het archief op dit niveau te selecteren, zonder een al te zware werkbelasting voor hen die met de uitvoering van de selectie belast zullen worden.

Datering (uiterste data)

In deze kolom wordt de datum van het oudste en recentste stuk uit de reeks opgenomen. Voor sommige reeksen is het echter onmogelijk om de exacte data te bepalen. In dit geval wordt de datum zo veel mogelijk bij benadering gegeven. Bij sommige reeksen is het echter onmogelijk om de uiterste data te bepalen. Dat is te wijten aan het feit dat sommige reeksen helemaal door elkaar geraakt waren, zodat de bepaling van de datum een onmogelijke opgave was.

Een vraagteken betekent dat één van de twee uiterste data onbekend is. Als het niet mogelijk is om de uiterste datum te bepalen, wordt dat aangeduid met de vermelding [s.d.]. Een datum tussen rechte haakjes [] is een waarschijnlijke datum.

Bewaartermijn

De bewaartermijn is de termijn gedurende dewelke de documenten uit de reeks op de oorspronkelijke plaats moeten bewaard worden.

De reeksen waarbij als bewaartermijn “tot substitutie” werd aangegeven worden op de oorspronkelijke plaats bewaard tot de gegevens vervangen zijn tot nieuwe gegevens of tot wanneer de dienst de gegevens niet meer nodig heeft.

Definitieve bestemming

Er zijn drie mogelijkheden: bewaren, vernietigen of selecteren. Reeksen met als definitieve bestemming “bewaren” moeten integraal bewaard blijven, reeksen met als definitieve bestemming “vernietigen” mogen integraal vernietigd worden. Met “selecteren” wordt aangegeven dat enkel de inhoudelijk belangrijke stukken dienen bewaard te worden en het overige vernietigd mag worden.

Opmerkingen

De kolom Opmerkingen dient voor aanvullende informatie over de reeks of over de definitieve bestemming, die eventueel ook naar het hoofdstuk over de vorming, het beheer en de selectie van het archief verwijst.

3. Volgorde waarin de reeksen worden voorgesteld

De archiefselectielijst geeft een overzicht van de archiefreeksen van elke dienst in de volgorde zoals hieronder wordt aangegeven:

1. Reeksen administratief – juridisch beheer
2. Reeksen financieel beheer
3. Reeksen personeelsbeheer
4. Reeksen ICT-beheer
5. Reeksen wetenschappelijk onderzoek

Code	Reeks	Datering	Bewaar- termijn	Definitieve bestemming	Opmerkingen
A. DIRECTIE					
A1. DIRECTEUR					
Reeksen administratief-juridisch beheer					
A1.001	Dossiers inzake de statuten van de instelling	1824-heden	30 jaar	bewaren	Deze reeks bevat de statuten van de Sterrenwacht, maar ook de oprichtingsakte van de Koninklijke Sterrenwacht van België.
A1.002	Dossiers inzake de Wetenschappelijke Raad (processen-verbaal met bijbehorende verslagen)	2000-heden	30 jaar	bewaren	
A1.003	Dossiers inzake de beheerscommissie	1997-heden	30 jaar	bewaren	
A1.004	Jaarboeken	2002-heden	5 jaar	vernietigen	Dit zijn kopieën. De jaarboeken zitten ook in het centraal archief en in de bibliotheek
A1.005	Kaderprogramma's	2005-heden	30 jaar	bewaren	
A1.006	Dossiers inzake het college der directeurs	1996-2002	verstreken	bewaren	
A1.007	Dossiers inzake directiecomité van de Programmatorische Overheidsdienst Wetenschapsbeleid	2005-heden	30 jaar	vernietigen	

Code	Reeks	Datering	Bewaar- termijn	Definitieve bestemming	Opmerkingen
A1.008	Dossiers inzake de Interuniversitaire Attractiepolen (IUAP)	2001-2006	verstreken	bewaren	
A1.009	Briefwisseling inzake international fellowships	2005-heden	30 jaar	bewaren	
A1.010	Dossiers inzake de Belgische bijdrage aan internationale organisaties waarvoor de Koninklijke Sterrenwacht van België verantwoordelijk is (bv. ORPHEUS, CRAF, ISC).	2002-2006	30 jaar	bewaren	
A1.011	Dossiers inzake het Planetarium	1989-heden	5 jaar	vernietigen	Deze reeks bevat dossiers, reservaties, projecten, reservaties. dit is grotendeels een kopie van de dossiers die bij het planetarium en in de administratie bewaard worden
A1.012	Dossiers inzake de het radiotelescopen Humain	1957-heden	tot substitutie	bewaren	Deze reeks bevat waardevolle bronnen over het station van de radiotelescopen.
A1.013	Dossiers inzake het digitaliseringsproject van de astro-fysische glasplaten (D4A)	2000-heden	10 jaar na einde project	vernietigen	
A1.014	Samenwerkingsconventies met andere instellingen (ook met buitenlandse instellingen)	1991-heden	30 jaar na beëindiging conventie	selecteren	Dossiers aangaande structurele samenwerking behouden, de rest vernietigen

Code	Reeks	Datering	Bewaar-termijn	Definitieve bestemming	Opmerkingen
A1.015	Briefwisseling met andere instellingen. Deze reeks bevat o.a. correspondentie van de sociale dienst en de Regie der Gebouwen.	2005-heden	10 jaar	selecteren	Briefwisseling over de interne samenwerking tussen de instellingen bewaren, briefwisseling in verband met praktische afspraken (bijvoorbeeld datum van de vergadering, locatie van de vergadering) vernietigen
A1.016	Dossiers inzake intern beheer van de Koninklijke Sterrenwacht	2000-heden	30 jaar	selecteren	Documenten i.v.m. externe relaties en interdepartementale aangelegenheden bewaren. Documenten over budgetten en boekhouding vernietigen omdat deze gegevens ook bij de dienst Boekhouding wordt bewaard. Studies en documenten betreffende wetenschappelijk personeel vernietigen (werkdocumenten)
A1.017	Dossiers inzake rechterlijke geschillen	1999-heden	30 jaar	bewaren	.
A1.018	Dossiers inzake klachten van personeelsleden bij de ombudsman	2002-2007	10 jaar	vernietigen	

Code	Reeks	Datering	Bewaar-termijn	Definitieve bestemming	Opmerkingen
A1.019	Algemene briefwisseling	2005-heden	10 jaar	selecteren	Brieven m.b.t. interne beheer bewaren, de overige vernietigen
A1.020	Gulden Boek	1982; 2005	verstreken	vernietigen	Het gaat slechts om twee specimen van de boeken.
Reeksen financieel beheer					
A1.021	Jaarrekening	2006-2007	1 jaar	vernietigen	Dit is een kopie van de jaarrekening zoals die ook bij de boekhouding wordt bewaard. De directeur ontvangt elk jaar een kopie van de lopende jaarrekening.
A1.022	Dossiers inzake internationale reiskredieten	2005-heden	5 jaar	vernietigen	
A1.023	Dossiers inzake gekregen budgetten van de Nationale Loterij ("Budgetten LOTTO")	2000-heden	30 jaar	vernietigen	

Code	Reeks	Datering	Bewaar- termijn	Definitieve bestemming	Opmerkingen
Reeksen personeelsbeheer					
A1.024	Dossiers van de commissie werving en bevordering	1987-heden	30 jaar	bewaren	Deze stukken gaan over de sollicitaties en bevorderingen van het wetenschappelijk personeel. Er zijn wel mogelijk lacunes bij de overgang van verschillende directeurs
A1.025	Dossiers inzake aanwerving administratief personeel	2005-heden	30 jaar	bewaren	Deze reeks is niet volledig, omdat in deze reeks enkel de dossiers zitten van de aanwerving waarvoor de huidige directeur in de jury heeft gezeten.
A1.026	Dossiers inzake het Basisoverlegcomité (BOC)	1991-heden	30 jaar	bewaren	
A1.027	Dossiers inzake Tussenoverlegcomité	1991-2005	30 jaar	vernietigen	De directie van de Sterrenwacht bezit enkel de stukken van de vergaderingen waaraan hij zelf effectief heeft deelgenomen. Hij is in dit comité slechts vervanger en krijgt bijgevolg niet de stukken van alle vergaderingen.
A1.028	Overzichtslijsten van de prikklok (kopieën)	1968-2002	verstreken	vernietigen	

Code	Reeks	Datering	Bewaar- termijn	Definitieve bestemming	Opmerkingen
Reeksen ICT-beheer					
-	-	-	-	-	-
Reeksen wetenschappelijk onderzoek					
A1.029	Oude waarnemingsboeken over verschillende wetenschappelijke velden	1826-2005	verstreken	bewaren	
A2. DIRECTIESECRETARIAAT EN ASSISTENTE VAN DE DIRECTEUR					
Reeksen administratief-juridisch beheer					
A2.001	Inkomende briefwisseling ("Courrier IN")	[2002]- heden	10 jaar	selecteren	Brieven m.b.t. de interne werking en beheer van de Sterrenwacht of brieven in verband met comités waarin de directeur zetelt: bewaren, de rest: vernietigen
A2.002	Minuten van uitgaande briefwisseling ("Courrier OUT")	[2002]- heden	10 jaar	selecteren	Idem als A2.001
A2.003	Dienstnota's	2002 - heden	10 jaar	bewaren	
A2.004	Dossiers en notulen inzake de beheerscommissie	? - heden	30 jaar	bewaren	
A2.005	Notulen van de directieraad met bijhorende bijlagen	1999-2002	30 jaar	bewaren	

Code	Reeks	Datering	Bewaar-termijn	Definitieve bestemming	Opmerkingen
A2.006	Stukken betreffende de voorbereiding van de stafvergaderingen (agenda's en voorbereiding van de punten (préparation en cadre)	[s.d.]	30 jaar	selecteren	Verslagen van de stafvergadering moeten bijgehouden worden, de voorbereidende stukken mogen vernietigd worden
Reeksen financieel beheer					
-	-	-	-	-	-
Reeksen personeelsbeheer					
-	-	-	-	-	
Reeksen ICT-beheer					
-	-	-	-	-	-
Reeksen wetenschappelijk onderzoek					
-	-	-	-	-	-

Code	Reeks	Datering	Bewaar-termijn	Definitieve bestemming	Opmerkingen
B. ADMINISTRATIEVE ONDERSTEUNENDE DIENSTEN					
B1. BOEKHOUDING					
Reeksen administratief-juridisch beheer					
-	-	-	-	-	-
Reeksen financieel beheer					
B1.001	Jaarrekeningen en balansen	1987-heden	10 jaar	bewaren	
B1.002	Kasboeken	2002-heden	10 jaar	bewaren	
B1.003	Betalingslijsten (lijsten waarop alle betalingen van de Sterrenwacht worden genoteerd)	1987-2002	5 jaar	vernietigen	
B1.004	Stukken betreffende betalingen aan Belgische bedrijven, o.a. facturen	2006-heden	5 jaar	vernietigen	
B1.005	Stukken betreffende buitenlandse betalingen	2006-heden	5 jaar	vernietigen	
B1.006	Stukken betreffende betalingen aan het personeel	2006-heden	5 jaar	vernietigen	
B1.007	Kopieën van de stukken betreffende het gemeenschappelijk beheer	2005-heden	10 jaar	vernietigen	Deze reeks bevat enkel de neerslag van de domeinen waarvoor de Koninklijke Sterrenwacht van België verantwoordelijk is.

Code	Reeks	Datering	Bewaar- termijn	Definitieve bestemming	Opmerkingen
B1.008	Dossiers inzake aankopen van de Koninklijke Sterrenwacht van België	2006-heden	10 jaar	vernietigen	
B1.009	Databanken voor boekhoudkundig en financieel beheer (PIA)	2003-heden	15 jaar	bewaren	
B1.010	Facturen	2003-heden	10 jaar	vernietigen	
Reeksen personeelsbeheer					
-	-	-	-	-	-
Reeksen ICT-beheer					
-	-	-	-	-	-
Reeksen wetenschappelijk onderzoek					
-	-	-	-	-	-
B2. PERSONEELSDIENST					
Reeksen administratief-juridisch beheer					
B2.001	Processen-verbaal van het Basis Overleg Comité (syndicaal overleg)	1974-heden	30 jaar	bewaren	

Code	Reeks	Datering	Bewaar-termijn	Definitieve bestemming	Opmerkingen
B2.002	Stukken betreffende de procedures voor de aanwerving van administratief personeel	2004-heden	5 jaar	vernietigen	Deze procedures zijn ook elders te raadplegen
B2.003	Informatiebrochures in verband met opleidingen die worden aangeboden aan het personeel van de Sterrenwacht	2006-2007	5 jaar	vernietigen	
Reeksen financieel beheer					
B2.004	Stukken betreffende financieel beheer personeelsbeheer, bevat abonnementen, kilometervergoedingen en loonlistings	2005-heden	10 jaar	vernietigen	
Reeksen personeelsbeheer					
B2.005	Personeelsdossiers Ook dossiers aangaande stagairs en jobstudenten en tewerkgestelde werklozen zijn in deze reeks opgenomen	1824-heden	110 jaar na geboorte personeels-lid	bewaren	
B2.006	Aanwezigheidsregisters voor het personeel	1968-2002	verstreken	vernietigen	
B2.007	Overzichtslijsten van de prikklok Vanaf de introductie van de prikklok werden geen aanwezigheidsregisters meer bijgehouden	2002-heden	5 jaar	vernietigen	
B2.008	Zendingsaanvragen	2006-heden	5 jaar	vernietigen	

Code	Reeks	Datering	Bewaar-termijn	Definitieve bestemming	Opmerkingen
B2.009	DIMONA-berichten aan de Rijksdienst voor Sociale Zekerheid (RSZ)	2006-heden	6 maanden	vernietigen	
B2.010	Correspondentie en lijsten sociale zekerheid (CVU)	[s.d.]	30 jaar	bewaren	
B2.011	Dossiers inzake het medisch onderzoek van de werknemers	[s.d.]	10 jaar	vernietigen	
Reeksen ICT- beheer					
-	-	-	-	-	-
C. DEPARTEMENT I: REFERENTIESYSTEMEN EN GEODYNAMICA					
C1. AFDELING 1: TIJD, AARDROTATIE EN RUIMTEGEODESIE					
Reeksen administratief-juridisch beheer					
C1.001	Minuten interne meetings (intranet)	2006-heden	5 jaar	bewaren	
C1.002	Minuten van meetings van het Spatiaal Eclips Bureau	2008-heden	5 jaar	bewaren	
C1.003	Correspondentie (wetenschappelijk, e-mail)	[s.d.]	verstreken	selecteren	De correspondentie over wetenschappelijke metingen en onderzoek bewaren, praktische correspondentie (zoals bijvoorbeeld afspraken voor meetings, onderlinge praktische afspraken tussen

Code	Reeks	Datering	Bewaar-termijn	Definitieve bestemming	Opmerkingen
					wetenschappers zoals de tijd en plaats van een vergadering of een uitnodiging voor een colloquium) vernietigen
C1.004	ESA-documenten (zowel inkomende als uitgaande)	2008-heden	verstreken	bewaren	
C1.005	Kopieën van presentaties gegeven op studiedagen en conferenties (PDF)	2006-heden	2 jaar	bewaren	
Reeksen financieel beheer					
-	-	-	-	-	-
Reeksen personeelsbeheer					
-	-	-	-	-	-
Reeksen ICT-beheer					
-	-	-	-	-	-
Reeksen wetenschappelijk onderzoek					
C1.006	Databank van de gemeten gegevens van de KSB atoomklokken en de gegevens i.v.m. de tijd	1989-heden	tot substitutie	vernietigen	Deze gegevens worden bewaard en beheerd door het Bureau des Poids et des Mesures in Parijs.

Code	Reeks	Datering	Bewaar-termijn	Definitieve bestemming	Opmerkingen
C1.007	Databank met navigatiegegevens EUREF (Time Series)	1996-heden	tot substitutie	bewaren	
C1.008	Databank met de ruwe data van GPS-stations	1996-heden	tot substitutie	bewaren	
C1.009	Databank van Mars Express-gegevens (Dopplerverschuiving en ranging op radiosignalen, baan van het ruimtetuig, en data i.v.m. de rotatie en het gravitatieveld van de planeet Mars)	2004-heden	tot substitutie	vernietigen	Deze gegevens worden na zes maanden overgebracht naar ESA ⁸⁶ , dat verantwoordelijk is voor de langetermijnbewaring.
C1.010	Databank van Venus Express-gegevens	2006-heden	tot substitutie	bewaren	
C1.011	Databank van gegevens i.v.m. de rotatie en oriëntatie van de aarde	1984-heden	tot substitutie	vernietigen	Deze gegevens worden in quasi reële tijd overgebracht naar het IERS ⁸⁷ en kunnen via het IERS worden opgevraagd.
C1.012	Metadata en dataformaten van het EPN (EUREF Permanent GNSS ⁸⁸ Netwerk)	1994-heden	tot substitutie	bewaren	

⁸⁶ European Space Agency

⁸⁷ International Earth rotation and Reference systems Service

⁸⁸ Global Navigation Satellite Systems (GPS, GLONASS, Galileo)

Code	Reeks	Datering	Bewaar- termijn	Definitieve bestemming	Opmerkingen
C1.013	Website van het EPN (EUREF Permanent GNSS Netwerk) http://www.epncb.oma.be/	1994-heden	tot ingrijpende aanpassing	bewaren	
C1.014	Website van TimeLab	2005-heden	tot ingrijpende aanpassing	bewaren	
C1.015	Didactische filmpjes (raadpleegbaar op http://www.astro.oma.be/D1/DIDAC/index.php)	2003-heden	tot substitutie	bewaren	
C2. AFDELING 2: SEISMOLOGIE					
Reeksen administratief-juridisch beheer					
C2.001	Dossiers inzake projecten	1998-heden	10 jaar na einde project	bewaren	

Code	Reeks	Datering	Bewaar-termijn	Definitieve bestemming	Opmerkingen
C2.002	Briefwisseling	1986-heden	5 jaar	selecteren	De correspondentie over wetenschappelijke metingen en onderzoek bewaren, praktische correspondentie (zoals bijvoorbeeld afspraken voor meetings, onderlinge praktische afspraken tussen wetenschappers zoals de tijd en plaats van een vergadering of een uitnodiging voor een colloquium) vernietigen
Reeksen financieel beheer					
-	-	-	-	-	-
Reeksen personeelsbeheer					
-	-	-	-	-	-
Reeksen ICT-beheer					
-	-	-	-	-	-

Code	Reeks	Datering	Bewaar-termijn	Definitieve bestemming	Opmerkingen
Reeksen wetenschappelijk onderzoek					
C2.003	Gegevens van de seismische stations (schriftjes)	1904-heden	tot substitutie	bewaren	In deze schriftjes worden zowel de gegevens van de instrumenten als de afwijking van de klokken genoteerd.
C2.004	Databank van gegevens van de instrumenten van het seismisch netwerk van de Koninklijke Sterrenwacht van België	1985-heden	tot substitutie	bewaren	
C2.005	Historische databank met gegevens over vroegere aardbevingen (online)	begin gegevens: ca. 800	tot substitutie	bewaren	
C2.006	Databanken wetenschappelijk onderzoek	[2000] - heden	tot substitutie	vernietigen	Deze databanken worden aangelegd en beheerd door elke wetenschapper afzonderlijk (Microsoft Excel, Microsoft Access, allerlei GIS-toepassingen).
C2.007	Enquêtes betreffende seismische activiteit. Telkens wanneer er in België een aardshok van enige omvang wordt waargenomen, worden enquêtes verstuurd naar de gemeenten die deze dan ingevuld terugsturen. Particulieren kunnen vrijblijvend een enquête invullen. Vandaag kan de enquête via de website ingevuld worden.	1932-heden	tot substitutie	bewaren	

Code	Reeks	Datering	Bewaar- termijn	Definitieve bestemming	Opmerkingen
C2.008	Gescande seismogrammen van Europa	1904-1970	tot substitutie	bewaren	
C2.009	Website afdeling seismologie	2000-heden	tot ingrijpende aanpassing	bewaren	
C2.010	Berekende waarnemingen op papier (kleine reeks)	1948-1950	verstreken	bewaren	
C3. AFDELING 3: AARDGETIJDEN EN GRAVIMETRIE					
Reeksen administratief-juridisch beheer					
C3.001	Jaarverslagen International Center for Earth Tides (ICET)	1995-2007	10 jaar	bewaren	
C3.002	Dossiers inzake wetenschappelijke projecten (projectaanvragen, dossiers voor het opvolgen van de verschillende projecten)	1970-heden	10 jaar na einde project	vernietigen	Deze reeks bevat vooral rapporten van projecten. Deze documenten zijn ook elders (vooral bij de POD Wetenschapsbeleid) te vinden.
C3.003	Dossiers betreffende de samenwerking met “Dynamica van het Stelsel Aarde-Maan vzw”	2002-heden	30 jaar	vernietigen	
Reeksen financieel beheer					
-	-	-	-	-	-

Code	Reeks	Datering	Bewaar-termijn	Definitieve bestemming	Opmerkingen
Reeksen personeelsbeheer					
-	-	-	-	-	-
Reeksen ICT-beheer					
-	-	-	-	-	-
Reeksen wetenschappelijk onderzoek					
C3.004	Stukken betreffende de gravimetrische stations	1958-heden	tot substitutie	bewaren	
C3.005	Daggegevens van de instrumenten (schriften)	1971-1983	verstreken	bewaren	
C3.006	Stukkende omvattende informatie en technische specificaties over de gravimeters.	[s.d.]	verstreken	bewaren	
C3.007	Online databank Global Geodynamic Project – Information System and Data Center (ASCII-bestanden)	1957-heden	tot substitutie	bewaren	Volledig online consulteerbare databank. De KSB staat enkel in voor het beheer van de gegevens zelf. De bewaring wordt verzorgd in het GeoForschungs Institut in Potsdam). Het Belgische Rijksarchief raadt aan deze gegevens te bewaren.

Code	Reeks	Datering	Bewaar-termijn	Definitieve bestemming	Opmerkingen
C3.008	Online databank van de ‘Tidal Analysis Results’ (International Center for Earth Tides) (ASCII-bestanden)	1957-heden	tot substitutie	bewaren	Vanaf 2008 zal de Universiteit van Frans-Polynesië (Tahiti) het beheer van deze databank overnemen. Het Belgische Rijksarchief raadt aan deze gegevens van voor 2008 te bewaren
C3.009	Online databank over de “Ocean Tides Loading Computation”	1957-heden	tot substitutie	bewaren	Deze databank wordt vanaf 2008 ook door de universiteit van Frans-Polynesië beheerd.
C3.010	“Cahiers des marées” waarin de jaargegevens van alle aardgetijden worden opgetekend	[s.d.]	tot substitutie	bewaren	
C3.011	Metingen van de aargetijden	[s.d.]	tot substitutie	bewaren	
C3.012	Papieren rollen met clinometrische metingen	1957-1994	verstreken	bewaren	Deze hebben een waarde voor het historisch patrimonium
C3.013	Microfilms met gravimetrische metingen	1959-1994	verstreken	bewaren	
C3.014	Rollen met metingen van het mondiaal profiel	[s.d.]	verstreken	bewaren	

Code	Reeks	Datering	Bewaar- termijn	Definitieve bestemming	Opmerkingen
C3.015	Bulletin d'Information (BIM)	1956-2007	tot substitutie	bewaren	De BIM werden gedigitaliseerd. Vanaf BIM 133 is op de site van ICET minstens de inhoudstafel beschikbaar . Vanaf 2008 in Tahiti gepubliceerd
C3.016	Stukken omvattende de resultaten van het wetenschappelijk onderzoek baron prof. dr. Paul Melchior	[1953-1984]	verstreken	bewaren	
C3.017	Briefwisseling van baron prof. dr. Paul Melchior	1971-1983	verstreken	bewaren	
C3.018	Dia's met materiaal voor presentaties op conferenties	1970-1990	tot substitutie	vernietigen	

Code	Reeks	Datering	Bewaar- termijn	Definitieve bestemming	Opmerkingen
D. DEPARTEMENT II: ASTROMETRIE EN DYNAMICA VAN DE HEMELLICHAMEN					
In dit hoofdstuk worden zowel de reeksen van afdeling 4: “Astrometrie en dynamica van het zonnestelsel” als die van afdeling 5: “Astrometrie en dynamica van stersystemen” opgenomen. Het gaat hier om een kleiner departement, waarin de afdelingen nauw samenwerken en ongeveer dezelfde reeksen archiefbescheiden vormen. De scheiding tussen deze twee afdelingen volgens het organigram weerspiegelt eerder de theoretische situatie en niet de situatie van de alledaagse praktijk.					
Reeksen administratief-juridisch beheer					
D.001	Dossiers inzake het administratief beheer van de afdelingen 4 en 5	1988-heden	10 jaar	vernietigen	
Reeksen financieel beheer					
-	-	-	-	-	
Reeksen personeelsbeheer					
-	-	-	-	-	
Reeksen ICT-beheer					
-	-	-	-	-	-
Reeksen wetenschappelijk onderzoek					
D.002	CD-ROMS met alle CCD-waarnemingen gemaakt aan de Koninklijke Sterrenwacht van België	1996-heden	verstreken	bewaren	

Code	Reeks	Datering	Bewaar-termijn	Definitieve bestemming	Opmerkingen
D.003	CD-ROMS met CCD-waarnemingen gemaakt aan buitenlandse sterrenwachten	1990-heden	verstreken	bewaren	
D.004	Logboeken met waarnemingen aan telescopen van de Koninklijke Sterrenwacht van België	1908-heden	tot substitutie	bewaren	
D.005	Magneetbanden met waarnemingen die werden gemaakt op de UNIVAC (niet alleen stereometrie)	Jaren'60-jaren'90	verstreken	vernietigen	
D.006	Documentatie in verband met de telescopen: 45-cm refractor, Cartes du Ciel, Schmidt-telescoop, dubbele astrograaf, Triplet, REOSC (ontmanteld) en de 40cm-telescoop in Humain (nog in aanbouw).	1891-heden	verstreken	bewaren	
D.007	Documentatie in verband met computers en hardware	1970-1979	verstreken	vernietigen	
D.008	Door het departement zelf ontwikkelde programma's en hun documentatie (in FORTRAN geschreven)	1984-heden	tot substitutie	bewaren	
D.009	Dossiers inzake de aanmaak van de astronomische jaarboeken	1992-heden	10 jaar	vernietigen	
D.010	Astrofotografische glasplaten. Deze reeks bevat o.a. de fotografische platen van Boydon en die van de dubbele astrograaf en ESOGD-platen.	1890-2003	tot substitutie	bewaren	Er loopt momenteel een project om deze glasplaten te digitaliseren.

Code	Reeks	Datering	Bewaar-termijn	Definitieve bestemming	Opmerkingen
D.011	Afdrukken astrofotografische glasplaten	[s.d.]	tot substitutie	bewaren	
D.012	Verwerkende redactie van de fotografische glasplaten	1930-1960	verstreken	bewaren	
D.013	Briefwisseling inzake wetenschappelijke aangelegenheden	1988-heden	verstreken	selecteren	De correspondentie over wetenschappelijke metingen en onderzoek bewaren, voorbereidende correspondentie (zoals bijvoorbeeld afspraken voor meetings, onderlinge praktische afspraken tussen wetenschappers zoals de tijd en plaats van een vergadering of een uitnodiging voor een colloquium) vernietigen
E. DEPARTEMENT III: ASTROFYSICA					
In dit hoofdstuk worden zowel de reeksen van afdeling 6: “Astrofysica van de galactische en extragalactische objecten” en afdeling 7: “Fysica van steratmosferen” behandeld. Net als bij het vorige departement werken deze beide afdelingen heel nauw samen. De scheiding tussen deze twee afdelingen is dus weer eerder theoretisch dan praktisch.					
Reeksen administratief-juridisch beheer					
E.001	Dossiers in zake aanvragen voor waarnemingstijd voor instrumenten andere sterrenwachten (o.a. ESO)	[s.d.]	5 jaar	vernietigen	

Code	Reeks	Datering	Bewaar- termijn	Definitieve bestemming	Opmerkingen
E.002	Projectaanvragen	[s.d.]	5 jaar na einde project	vernietigen	De centrale administratie heeft een kopie van de projectaanvragen.
E.003	Stukken betreffende de administratie en beheer van het departement (o.a. jaarverslagen, dienstnota's, rapporten, projectbeheer)	[s.d.]	verstreken	vernietigen	De centrale administratie heeft een kopie van de jaarverslagen, dienstnota's en de rapporten.
Reeksen financieel beheer					
-	-	-	-	-	-
Reeksen personeelsbeheer					
-	-	-	-	-	-
Reeksen ICT-beheer					
-	-	-	-	-	-

Code	Reeks	Datering	Bewaar- termijn	Definitieve bestemming	Opmerkingen
Reeksen wetenschappelijk onderzoek					
E.004	Originele waarnemingen op verschillende types dragers, zoals fotografische platen, ponskaarten, listings, magneetbanden, optische schijven, cd, dvd, ...	[s.d.]	verstreken	selecteren	Bewaren: indien de gegevens afkomstig zijn van een centrum waar ze in een databank opgenomen zijn Vernietigen: in andere gevallen, indien ze bovendien voldoende gedocumenteerd zijn voor toekomstig gebruik en indien ze toegankelijk zijn
E.005	Verwerkte waarnemingen op verschillende dragers	[s.d.]	tot substitutie	selecteren	Vernietigen: indien beschikbaar in internationale kanalen (publicatie, databanken, ...) Bewaren: in andere gevallen
E.006	Eindresultaten wetenschappelijk onderzoek	[s.d.]	tot substitutie	bewaren	Tenzij gepubliceerd of elders beschikbaar, bv via het internet
E.007	Tussenresultaten van wetenschappelijk onderzoek op verschillende dragers	[s.d.]	tot substitutie	vernietigen	
E.008	Outprints van artikels	[s.d.]	tot substitutie	vernietigen	Deze stukken zijn ook via het intranet op te vragen.

Code	Reeks	Datering	Bewaar- termijn	Definitieve bestemming	Opmerkingen
E.009	Overheads van presentaties en voordrachten	[s.d.]	tot substitutie	vernietigen	In onbruik geraakt, deels overgezet naar digitale presentaties
E.010	Digitale presentaties van voordrachten	[s.d.]	verstreken	vernietigen	
E.011	Werknota's van de verschillende wetenschappelijke medewerkers	[s.d.]	tot vertrek auteur	vernietigen	
F. DEPARTEMENT IV: ZONNEFYSICA					
In dit hoofdstuk worden zowel de reeksen van afdeling 8: "Structuur en dynamica van de sterstratosfeer" en afdeling 9 "Zonneactiviteit" opgenomen. Opnieuw vereist de overeenkomstige wetenschappelijke activiteit een nauwe samenwerking tussen de afdelingen. Hierdoor is de scheiding tussen de afdelingen weer theoretisch					
Reeksen administratief-juridisch beheer					
F.001	Dossiers aangaande het beheer van de instrumenten	[s.d.]	verstreken	bewaren	
F.002	Dossiers inzake het beheer van het radiostation van Humain	[s.d.]	verstreken	bewaren	
F.003	Dossiers inzake projectaanvragen	? - heden	30 jaar na einde project	bewaren	
F.004	Dossiers inzake de opvolging van de projecten	? - heden	30 jaar na einde project	vernietigen	

Code	Reeks	Datering	Bewaar- termijn	Definitieve bestemming	Opmerkingen
Reeksen financieel beheer					
-	-	-	-	-	-
Reeksen personeelsbeheer					
-	-	-	-	-	-
Reeksen ICT-beheer					
-	-	-	-	-	-
Reeksen wetenschappelijk onderzoek					
F.005	Papieren rollen inhoudende waarnemingen gemaakt met een radiotelescoop bij 408 MHz	1967-1992	verstreken	bewaren	
F.006	Papieren rollen inhoudende waarnemingen gemaakt met een radiotelescoop bij 600 MHz	1967-1998	verstreken	bewaren	
F.007	Papieren rollen inhoudende waarnemingen gemaakt met een radiotelescoop bij 27 MHz "lents".	1970-1998	verstreken	bewaren	
F.008	Bewerkte gegevens van de metingen van de radiotelescoop	1981-2005	tot substitutie	bewaren	
F.009	Waarnemingen van het radiostation Humain	1992-2004	verstreken	bewaren	

Code	Reeks	Datering	Bewaar- termijn	Definitieve bestemming	Opmerkingen
F.010	Schriften waarin de waarnemers de omstandigheden (uur, weer) noteerden bij de waarnemingen in de zonnekoepel ("cahiers coupoles")	1957-heden	tot substitutie	bewaren	
F.011	Fotografische platen	1898-1982	verstreken	bewaren	
F.012	Foto's van de fotografisch platen	1957-1958	verstreken	bewaren	
F.013	Fotografische films van de H-alfa	1965-1980	verstreken	bewaren	
F.014	Catalogi van waarnemingen van de H-alfa-lijn De H-alfa lijn is een lijn veroorzaakt door het waterstof in de zonneatmosfeer	1967-1971	verstreken	bewaren	
F.015	Tekeningen van de waargenomen zonnevlekken	1886-heden	tot substitutie	bewaren	Er zitten bepaalde lacunes in deze reeks
F.016	FTP-site bevattende de data in verband met de zonnevlekken van de SIDC (verschillende subreeksen per jaar, per maand en per dag)	1700-heden	verstreken	bewaren	De jaargegevens gaan terug tot 1700, de maandgegevens tot 1750 en de daggegevens tot 1812. Voor de laatste jaren vanaf 2005 zijn er de meest gedetailleerde gegevens
F.017	Wetenschappelijke briefwisseling (van o.a. Koeckelenberg)	[s.d.]	verstreken	bewaren	

Code	Reeks	Datering	Bewaar-termijn	Definitieve bestemming	Opmerkingen
G. EDUCATIEVE DIENSTEN					
G1. CENTRAAL ARCHIEF STERRENWACHT					
Reeksen administratief-juridisch beheer					
G1.001	Archief Paul Pâquet	1991-2002	verstreken	bewaren	Deze reeks bevat briefwisseling, memoranda, administratieve briefwisseling
G1.002	Briefwisseling en stukken inzake administratief beheer van Paul Melchior	1956-1985	verstreken	bewaren	
G1.003	Dienstnota's	1963-1966	verstreken	bewaren	
G1.004	Rapporten Nationaal Fonds voor Wetenschappelijk Onderzoek	1991-2002	verstreken	vernietigen	
G1.005	Inkomende en uitgaande briefwisseling van de directeur	1905-1953	verstreken	selecteren	Briefwisseling in verband met wetenschappelijke aangelegenheden en de interne structuur van de Sterrenwacht bewaren; briefwisseling van praktische aard (bijvoorbeeld afspraken en locaties voor vergaderingen en meetings) vernietigen

Code	Reeks	Datering	Bewaar-termijn	Definitieve bestemming	Opmerkingen
G1.006	Briefwisseling, o.a. briefwisseling met de minister, met andere sterrenwachten, met universiteiten, met het Franse consulaat in Napels	1850-1993	verstreken	bewaren	Deze reeks is interessant wanneer men de internationale contacten van de Sterrenwacht wil onderzoeken.
G1.007	Lijsten van het Bureau voor Internationale Uitwisseling	1956-1975	verstreken	vernietigen	
G1.008	Notulen van de raad van directie	1914-1963	verstreken	bewaren	
G1.009	Notulen van de vergaderingen van het college van directeurs	1996-1998	verstreken	bewaren	
G1.010	Dossiers Gemeenschappelijke Wetenschappelijke Raad	1984-1996	verstreken	vernietigen	
G1.011	Notulen van de vergaderingen van de Wetenschappelijke Raad en hun bijlagen	1899-1997	verstreken	bewaren	
G1.012	Stukken betreffende het Driejarig Kaderprogramma	2001-2003	verstreken	bewaren	
G1.014	Stukken betreffende het onderhoud en gebruik van de telefooncentrale	1949-1954	verstreken	vernietigen	In deze reeks is ook briefwisseling met de RTT opgenomen
G1.015	Stukken betreffende het beheer van het radiostation Humain	1956-1968	verstreken	vernietigen	
G1.016	Stukken betreffende het onderhoud van de wetenschappelijke instrumenten	1876-1964	verstreken	bewaren	

Code	Reeks	Datering	Bewaar- termijn	Definitieve bestemming	Opmerkingen
G1.017	Stukken betreffende onderhoud aan de gebouwen van de Koninklijke Sterrenwacht, o.a. briefwisseling met bedrijven, briefwisseling met de minister van openbare werken	1911-1976	verstreken	vernietigen	
G1.018	Memoranda van de minister aan de Koninklijke Sterrenwacht van België	1963-1974	verstreken	bewaren	
G1.019	Inventaris van het materiaal van de Koninklijke Sterrenwacht	1946-1951	verstreken	bewaren	In deze reeks kan nuttige informatie te vinden zijn over welk materiaal de Sterrenwacht in bezit had in welke periode
G1.020	Briefwisseling inzake GPS-netwerken	1986-1996	verstreken	vernietigen	
G1.021	Briefwisseling inzake gravimetrische netwerken	1989-2003	verstreken	vernietigen	
G1.022	Brievenboeken met minuten van de uitgaande briefwisseling van wetenschappers en directie	1878-1892	vernietigen	bewaren	
G1.023	Brievenboeken met minuten van de uitgaande briefwisseling in verband met personeelszaken	1893-1894	vernietigen	bewaren	
G1.024	Briefwisseling van de beheerder-opziener	1848-1921	verstreken	bewaren	
G1.025	Briefwisseling "commission de l'observatoire"	1878-1890	verstreken	bewaren	

Code	Reeks	Datering	Bewaar-termijn	Definitieve bestemming	Opmerkingen
G1.026	Voorstellen van de Interuniversitaire Attractiepolen (IUAP)	1991	verstreken	vernietigen	
G1.027	Dossiers inzake projecten	1992-2003	verstreken	vernietigen	
Reeksen financieel beheer					
G1.028	Stukken betreffende de begroting van de Koninklijke Sterrenwacht	1902-1961	verstreken	bewaren	
G1.029	Stukken betreffende uitgaven aan andere bedrijven ("dépenses engagées")	1880-1972	vestreken	vernietigen	Deze reeks bevat offertes, betalingen, betalingslijsten, bewijsstukken.
G1.030	Facturen	1972-2006	15 jaar	vernietigen	
G1.031	Kasboeken	1947-1954	verstreken	bewaren	
G1.032	Speciale budgetten	1971-2006	verstreken	bewaren	
G1.033	Jaarrekeningen	1945-1961	verstreken	bewaren	
G1.034	Bestelbonnen	1971-2006	verstreken	vernietigen	
G1.035	Staat van weddebetalen	1907-1962	verstreken	vernietigen	
G1.036	Dossiers betreffende het Eigen Vermogen (Patrimonium)	1939-1976	verstreken	bewaren	In deze reeks zitten de notulen van de "Commission administrative du

Code	Reeks	Datering	Bewaar-termijn	Definitieve bestemming	Opmerkingen
					Patrimoine”en de statuten Eigen Vermogen
G1.037	Voorstellen tot aankoop	1971-2006	15 jaar	vernietigen	
G1.038	Nota's met instructies voor de boekhouding	1820-1942	verstreken	vernietigen	
G1.039	Lijst met achterstallige betalingen van de Sterrenwacht	1890-1891	verstreken	vernietigen	
G1.040	Stukken betreffende het versturen van publicaties	1902-1911	verstreken	vernietigen	
G1.041	Stukken betreffende gebrachte bezoeken (veelal buitenlanders) aan de Sterrenwacht	1900-1902	verstreken	bewaren	
G1.042	Stukken betreffende geleend materiaal van andere instellingen	1951-1953	verstreken	vernietigen	
G1.043	Abonnementen wetenschappelijke tijdschriften	1958-1961	verstreken	vernietigen	
G1.044	Stukken betreffende acquisitie en de condities voor het gebruik van de instrumenten	1882-1967	verstreken	bewaren	
Reeksen personeelsbeheer					
G1.045	Personeelsdossiers van uit dienst getreden werknemers	1824-heden	110 jaar na de geboorte personeels-lid	bewaren	Dossiers van medewerkers die momenteel nog in dienst zijn van de Sterrenwacht worden bewaard op de personeelsdienst.

Code	Reeks	Datering	Bewaar-termijn	Definitieve bestemming	Opmerkingen
G1.046	Stukken betreffende buitengewone prestaties	1957-1972	verstreken	vernietigen	
G1.047	Syndicale dossiers (stakingen)	1960-1960	verstreken	bewaren	
G1.048	Nota's betreffende personeelsbeheer gericht aan de Sterrenwacht	1937-1946	verstreken	bewaren	
G1.049	Stukken betreffende het verblijf (logement) van technische personeelsleden op de Sterrenwacht	1894-1950	verstreken	vernietigen	
G1.050	Staat van veranderingen in het personeelsbestand	1956-1976	verstreken	bewaren	
G1.051	Nota's betreffende sociale uitkeringen kinderbijslag	1950-1969	verstreken	vernietigen	
G1.052	Nota's betreffende de bescherming van de Koninklijke Sterrenwacht van België in oorlogstijd en de dienstplicht van haar personeelsleden	1937-1946	verstreken	bewaren	
G1.053	Motivaties voor afwezigheden	1921-1921	verstreken	vernietigen	
G1.054	Registers van verloven van de personeelsleden van de Sterrenwacht	1943-1947	Verstreken	vernietigen	
G1.055	Briefwisseling van de directeur aangaande personeelszaken (in en uitgaand)	1931-1942	verstreken	selecteren	Briefwisseling met de minister bewaren, briefwisseling met personeelsleden vernietigen.

Code	Reeks	Datering	Bewaar-termijn	Definitieve bestemming	Opmerkingen
G1.056	Stukken betreffende de pensioenen van de medewerkers van de Koninklijke Sterrenwacht	1906-1945	verstreken	vernietigen	
G1.057	Curriculum Vitae van personeelsleden van de Sterrenwacht	1995-1998	verstreken	vernietigen	
G1.058	Personeelsfiches Deze reeks bevat stukken over o.a. afwezigheden door ziekte, sociaal verlof	1899-1909	verstreken	bewaren	
Reeksen ICT-beheer					
-	-	-	-	-	-
Reeksen wetenschappelijk onderzoek					
G1.059	Papieren rollen met metingen van de gravimetrie	1960-1999	verstreken	bewaren	
G1.060	Wetenschappelijke metingen Deze reeks bevat verschillende metingen, zoals o.a. gegevens van de oude meridiaankijker alsook enkele boekjes met gegevens van tijdsoverdracht	1832-1913	verstreken	bewaren	
G1.061	Afdrukken “cartes du ciel”	[s.d.]	tot substitutie	vernietigen	Afdrukken en originele glasplaten zijn te vinden in Departement II

Code	Reeks	Datering	Bewaar-termijn	Definitieve bestemming	Opmerkingen
G1.062	Dossiers inzake gravimetrie Deze reeks bevat o.a. briefwisseling en administratieve dossiers	1960-1999	verstreken	selecteren	Documenten in verband met de werking van de afdeling Gravimetrie en wetenschappelijke aangelegenheden bewaren; documenten over praktische zaken (afspraken voor vergaderingen en meetings) vernietigen
G1.063	Publicaties van de Koninklijke Sterrenwacht van België [Deze reeks bevat het Astronomisch Bulletin (1932-1994); de reeks wetenschappelijke medelingen van de Koninklijke Sterrenwacht van België of "Communicaties" (1945-1965), welke daarna gevolgd werd door de Communicatie A (1967-1995) voor alle wetenschappelijke mededelingen m.b.t. de aarde en de communicatie B (1967-1994) voor alle mededelingen m.b.t. de sterren en de sterrenkunde]	1932-1995	verstreken	bewaren	
G2. DIENST WETENSCHAPPELIJKE INLICHTINGEN					
Reeksen administratief-juridisch beheer					
G2.001	Brieven met juridische vragen afkomstig van justitie en politie	1992-2001	10 jaar	vernietigen	
G2.002	E-mails met juridische vragen afkomstig van justitie en politie	2001-heden	10 jaar	vernietigen	

Code	Reeks	Datering	Bewaar-termijn	Definitieve bestemming	Opmerkingen
G2.003	Brieven met vragen die gesteld worden door drukkerijen. Deze informatie wordt gebruikt om te verwerken in de kalenders.	1992-2001	10 jaar	vernietigen	
G2.004	E-mails met vragen die gesteld worden door de drukkerijen. Deze informatie wordt gebruikt om te verwerken in de kalenders	2001-heden	10 jaar	vernietigen	
G2.005	Brieven met algemene vragen in verband met sterrenkunde die door particulieren worden gesteld.	1992-2001	10 jaar	vernietigen	
G2.006	E-mails met algemene vragen in verband met sterrenkunde die door particulieren worden gesteld.	2001-heden	10 jaar	vernietigen	
G2.007	Brieven in verband met rondleidingen op de Koninklijke Sterrenwacht	1987-heden	5 jaar	vernietigen	
G2.008	Video's in verband met onderzoeken en activiteiten van de Koninklijke Sterrenwacht van België	[s.d.]	10 jaar	bewaren	Deze reeks video's worden op dit moment gedigitaliseerd om ter beschikking te stellen aan het publiek. Het materiaal dat niets met de Sterrenwacht zelf te maken heeft, wordt er tussenuit gehaald.
G2.009	Website van de dienst Wetenschappelijke Inlichtingen	2000-heden	tot ingrijpende aanpassing	bewaren	

Code	Reeks	Datering	Bewaar- termijn	Definitieve bestemming	Opmerkingen
Reeksen financieel beheer					
-	-	-	-	-	-
Reeksen personeelsbeheer					
-	-	-	-	-	-
Reeksen ICT-beheer					
-	-	-	-	-	-
Reeksen wetenschappelijk onderzoek					
-	-	-	-	-	-

Code	Reeks	Datering	Bewaar- termijn	Definitieve bestemming	Opmerkingen
G3. BIBLIOTHEEK					
Reeksen administratief-juridisch beheer					
G3.001	Registers van de boeken die de bibliotheek in haar bezit heeft (papieren catalogus)	1907-1991	verstreken	bewaren	Ze zijn pas thematisch geordend vanaf 1967. Ze kregen dan een letter die met een bepaalde wetenschap staat.
G3.002	Elektronische catalogus van boeken. Deze catalogus is de digitale voortzetting van de registers van de boeken	[1991]- heden	verstreken	bewaren	
G3.003	Ontleningsfiches	[s.d.]	verstreken of tot het boek terug is	vernietigen	Voor boeken die zeker niet meer zullen terugkomen kan de bewaartermijn als verstreken worden beschouwd. Voor boeken die vandaag nog via dit systeem worden ontleend, geldt dat de fiche bijgehouden wordt tot het boek terug is binnengebracht. De beslissing hieromtrent ligt bij de bibliothecaris
G3.004	Jaarverslagen van de bibliotheek	1939; 1949- nu	30 jaar	selecteren	Voor 1997 bevatten de jaarverslagen van de bibliotheek meer informatie over de werking van de bibliotheek dan in de algemene jaarverslagen van

Code	Reeks	Datering	Bewaar-termijn	Definitieve bestemming	Opmerkingen
					de Sterrenwacht zelf. Deze jaarverslagen moeten dus bewaard worden. Vanaf 1997 is de inhoud van de jaarverslagen van de bibliotheek identiek aan de informatie die men over de bibliotheek vindt in de algemene jaarverslagen van de Sterrenwacht. Deze jaarverslagen mogen dus vernietigd worden.
Reeksen financieel beheer					
G3.005	Voorstellen voor de aankoop van boeken	1997-heden	verstreken	vernietigen	
G3.006	Kopieën van facturen van aankopen van boeken	1997-heden	verstreken	vernietigen	
Reeksen personeelsbeheer					
-	-	-	-	-	-
Reeksen ICT-beheer					
-	-	-	-	-	-

Code	Reeks	Datering	Bewaar- termijn	Definitieve bestemming	Opmerkingen
Reeksen wetenschappelijk onderzoek					
-	-	-	-	-	-
G4. PLANETARIUM					
Reeksen administratief-juridisch beheer					
G4.001	Kopieën van inschrijvingsbewijzen van bezoekers	1979-heden	verstreken	vernietigen	
G4.002	Dossiers inzake projecten en speciale programma's van het Planetarium, bevattende alle audio-visuele archieven over de projecten van het project	1985-heden	10 jaar	Audio-visueel materiaal: bewaren, dossiers zelf: vernietigen	
G4.003	Brochures door het Planetarium uitgegeven (meestal handelend over evenementen, echter niet altijd het geval).	2000-heden	verstreken	1 exemplaar bewaren van elke folder, de rest vernietigen	
G4.004	Briefwisseling over het afhuren van het gebouw	2000-heden	5 jaar	vernietigen	
G4.005	Documenten handelend over het gebouw waar het Planetarium is gevestigd, opgesteld door de architecten van het gebouw	1976-heden	10 jaar	bewaren	
G4.006	Dia's	[s.d.]	verstreken	vernietigen	De waardevolle dia's worden op dit moment gedigitaliseerd.

Code	Reeks	Datering	Bewaar- termijn	Definitieve bestemming	Opmerkingen
Reeksen financieel beheer					
G4.007	Kopieën van contracten	1979-heden	verstreken	vernietigen	
G4.008	Kopieën van onderhoudscontracten	1979-heden	verstreken	vernietigen	
G4.009	Kopieën van facturen	1979-heden	verstreken	vernietigen	Deze reeks mag vernietigd worden, omdat het slechts kopieën zijn. De originelen zijn te vinden in Ukkel.
G4.010	Kopieën van bestelbonnen	1979-heden	verstreken	vernietigen	
Reeksen personeelsbeheer					
-	-	-	-	-	-
Reeksen ICT- beheer					
-	-	-	-	-	-

Code	Reeks	Datering	Bewaar-termijn	Definitieve bestemming	Opmerkingen
Reeksen wetenschappelijk onderzoek					
-	-	-	-	-	-
H. NIET-ADMINISTRATIEVE ONDERSTEUNENDE DIENSTEN					
H1. TECHNISCHE DIENST					
Reeksen administratief-juridisch beheer					
H1.001	Dossiers inzake veiligheid	2005-heden	30 jaar	bewaren	
H1.002	Plannen van de gebouwen	1885-heden	30 jaar	bewaren	De meest recente plannen zijn aangemaakt in AutoCAD, de oude papieren versies worden systematisch ingescand. De papieren plannen worden bewaard in het historisch archief.
H1.003	Elektronische schema's van de gebouwen (UltiBOARD)	(1970-heden)	30 jaar	bewaren	
H1.004	Milieuvergunningen (aanvragen en toekenningen)	1995-heden	30 jaar	bewaren	

Code	Reeks	Datering	Bewaar- termijn	Definitieve bestemming	Opmerkingen
H1.005	Elektronische gegevens voor telefoonbeheer (specifiek programma ontwikkeld door Alcatel voor Alcatel-telefooncentrale)	2005-heden	zolang telefoon- centrale gebruikt wordt	vernietigen	
H1.006	Elektronische correspondentie aangaande technische problemen	2006-heden	verstreken	vernietigen	
Reeksen financieel beheer					
H1.007	Rekeningen van Belgacom	1999-2002	5 jaar	vernietigen	
H1.008	Facturen Proximus	2005-heden	5 jaar	vernietigen	
H1.009	Kopieën van de bestelbonnen aangaande technische zaken	1980-heden	verstreken	vernietigen	
Reeksen personeelsbeheer					
-	-	-	-	-	-
Reeksen ICT-beheer					
-	-	-	-	-	-

Code	Reeks	Datering	Bewaar- termijn	Definitieve bestemming	Opmerkingen
Reeksen wetenschappelijk onderzoek					
-	-	-	-	-	-
H2. DIENST INFORMATICA (ICT)					
Reeksen administratief-juridisch beheer					
H2.001	Jaarrapporten	2002-heden	3 jaar	vernietigen	De inhoud van deze rapporten is volledig gelijk aan die van de algemene jaarrapporten van de Sterrenwacht.
H2.002	E-mails met vragen en problemen op het gebied van informatica	2006-heden	6 maanden	vernietigen	Deze e-mails bevatten de problemen, vragen en opmerkingen van eindgebruikers
H2.003	Werknota's	2002-heden	3 maanden	vernietigen	
Reeksen financieel beheer					
-	-	-	-	-	-
Reeksen personeelsbeheer					
-	-	-	-	-	-

Code	Reeks	Datering	Bewaar-termijn	Definitieve bestemming	Opmerkingen
Reeksen ICT-beheer					
H2.004	Gegevens opgeslagen in de beheerstroom voor het informaticapark (Park Management Systeem)	2002-heden	tot substitutie	vernietigen	
H2.005	Intranetsite van de Koninklijke Sterrenwacht van België	2002-heden	tot ingrijpende aanpassing	bewaren	Richtlijnen m.b.t. de bewaring van websites zullen door het Rijksarchief bezorgd worden.
H2.006	Website met technische informatie voor eindgebruikers (TECHNET)	2002-heden	tot ingrijpende aanpassing	vernietigen	Op deze site kunnen de eindgebruikers van de Koninklijke Sterrenwacht alle technische informatie vinden.
H2.007	Handleidingen van de softwarepaketten (nog enkele op papier, de rest elektronisch)	2002-heden	tot substitutie	vernietigen	
Reeksen wetenschappelijk onderzoek					
-	-	-	-	-	-